

PROCJENA PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

Martinić, Matijas

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:211482>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Veleučilište u Karlovcu

Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Matijas Martinić

PROCJENA PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

DIPLOMSKI RAD

Karlovac, 2019

Karlovac University of Applied Sciences
Safety and Protection Department

Professional graduate study of Safety and Protection

Matijas Martinić

**ASSESSMENT OF PSYCHOSOCIAL
RISKS IN WORKING PLAN**

Diplomatic paper

Karlovac, 2019

Veleučilište u Karlovcu

Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Matijas Martinić

PROCJENA PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

DIPLOMSKI RAD

Mentor: dr.sc. Jovan Vučinić, prof.v.š.

Karlovac, 2019

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Trg J.J.Strossmayera 9
HR-47000, Karlovac, Croatia
Tel. +385 - (0)47 - 843 - 510
Fax. +385 - (0)47 - 843 - 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni / specijalistički studij: Specijalistički diplomski stručni studij
sigurnosti i zaštite

Usmjerenje: Zaštita na radu

Karlovac, __.__.2019

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: Matijas Martinić

Matični broj:0248034627

Naslov: PROCJENA PSIHO SOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

Opis zadatka:

- Maksimalno se informirati o stresu, stresorima, psihosocijalnim rizicima, uvjetima rada
- Anketiranje djelatnika neprofitabilnih organizacija
- Obrada i analiza anketa
- Iznošenje zaključka i davanje prijedloga za smanjenje razine procijenjenog stresa

Zadatak zadan:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum obrane:

__.__.2019.

__.__.2019

__.__.2019

Mentor:

Predsjednik Ispitnog povjerenstva:

dr.sc. Jovan Vučinić, prof.v.š.

PREDGOVOR

Krenuvši od same definicije koja nam kaže da je zaštita na radu skup tehničkih, zdravstvenih, pravnih, psiholoških, pedagoških i drugih djelatnosti s pomoću kojih se otkrivaju i otklanjaju opasnosti što ugrožavaju život i zdravlje osoba na radu i utvrđuju mjere, postupke i pravila da bi se otklonile ili smanjile te opasnosti. Svrha zaštite na radu je stvarati sigurne radne uvjete kako bi se spriječile ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Istraživanje psihosocijalnih rizika na radnom mjestu bazira se na analizi, prevenciji i borbi protiv stresa na radnom mjestu. Rad je rezultat višemjesečnog proučavanja na koje načine stres utječe na čovjeka, proučavanja zakona i propisa povezanih sa prevencijom stresa, te dosadašnjeg trogodišnjeg rada u području zaštite na radu u raznim tvrtkama.

Zahvaljujem se predstojnici Ureda državne uprave, zapovjedniku Javne vatrogasne postrojbe, te ravnateljici Ekonomske škole koji su mi izašli u susret i pomogli u provođenju ankete. Također, posebnu zahvalu dugujem i svom mentoru profesoru Jovanu Vučiniću koji mi je odobrio rad i pomogao da tijekom pisanja rada stvari sagledam s druge (realne) strane.

SAŽETAK

Rad počinje uvodnim dijelom u kojem se ukratko želi prikazati problem današnjeg načina života te želja da se odmah u početku prikaže važnost prevencije stresa te opasnosti koje proizlaze iz mnoštva vrsta stresora.

U nastavku rada nailazimo na poglavlje koje definira problem i cilj istraživanja. Iz spomenutog moguće je isčitati svrhu i razlog uloženog vremena i truda u istraživanje, analizu i pisanje ovog rada.

Glavna sastavnica rada je analiza anketa, odnosno upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima.

Rad završava iznošenjem mjera za poboljšanje psihofizilokog stanja djelatnika, te davanjem zaključka o cjelovitom istraživanju područja zaštite i borbe protiv stresa.

Ključne riječi: Psihosocijalni rizici, stres, stresori, prevencija, borba, ankete, mjere poboljšanja stanja

SUMMARY

The paper starts with an introductory part in which the problem of today's way of life is briefly expressed, and the desire to immediately show the importance of the prevention of stress and the dangers arising from many types of stressors.

In the continuation of the paper, we find a chapter that defines the problem and the goal of the research. From this it is possible to read the purpose and reason of the time and effort invested in the research, analysis and writing of this paper.

The main component of the paper is the analysis of the questionnaire, ie the questionnaire for the assessment of psychosocial risks in workplaces.

The work ends with the introduction of measures for the improvement of the psychophysical condition of the employees, and giving a conclusion on the comprehensive research of the protection and protection of stress protection.

Key words: Psychosocial Risks, Stress, Stressors, Prevention, Struggle, Surveys, Status Improvement Measures

SADRŽAJ

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA.....	I
PREDGOVOR.....	II
SAŽETAK.....	III
SADRŽAJ.....	IV
1. UVOD.....	- 1 -
2. PROBLEM ISTRAŽIVANJA.....	- 2 -
3. CILJ ISTRAŽIVANJA.....	- 3 -
4. HIPOTEZA.....	- 4 -
5. ZADACI ISTRAŽIVANJA.....	- 5 -
6. METODE.....	- 6 -
7. UZORAK.....	- 7 -
8. ZAKONSKA REGULATIVA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	- 8 -
9. PROCJENA PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU.....	- 9 -
9.1. Upitnik.....	- 9 -
10. Analiza psihosocijalnih rizika.....	- 12 -
10.1. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Državnoj upravi.....	- 12 -
10.1.1. Analiza ženskih ispitanika.....	- 15 -
10.1.2. Analiza muških ispitanika.....	- 28 -
10.1.3. Rezultat.....	- 32 -
10.1.4. Što treba poduzeti.....	- 35 -
10.2. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Ekonomskoj školi.....	- 36 -
10.2.1. Analiza ženskih ispitanika.....	- 38 -
10.2.2. Analiza muških ispitanika (5).....	- 42 -
10.2.3. Rezultat.....	- 45 -
10.2.4. Što treba poduzeti.....	- 47 -
10.3. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Javnoj vatrogasnoj postrojbii.....	- 48 -
10.3.1. Rezultat.....	- 51 -
10.3.2. Zaključak.....	- 52 -

10.3.4. Što treba poduzeti.....	- 53 -
11. ZAKLJUČAK.....	- 54 -
12. LITERATURA	- 55 -
13. PRILOZI.....	- 56 -
13.1. Popis tablica.....	- 56 -
13.2. Popis grafikona	- 56 -

1. UVOD

Krenuvši od pamtivijeka čovjek polovinu svog života provodi radeći, a drugu polovicu koristi za spavanje, odmor i slobodno vrijeme. Uzmimo za primjer život pračovjeka kojem je glavni cilj bio prehraniti i zaštititi sebe, svoju obitelj i skupinu. Nije morao brinuti ni o čemu drugom u usporedbi s današnjim prosječnim čovjekom koji ima u svom životnom cilju ostvariti sve razine ljudskih potreba (opstanak, sigurnost, ljubav, poštovanje, samoostvarenje).

Kada govorimo o današnjem načinu života, moramo uzeti u obzir ubrzan ritam rada koji je nametnut radnicima radi profitabilnosti poslodavca. Kod takvog načina rada pa i života, čovjek je neprestano u pokretu, zaposlen i nema vremena razmisliti o svom zdravlju ili možda načinu za poboljšanje postupka izvođenja posla koji neprestano obavljaju. Takav način rada dovodi do nezadovoljstva koji prerasta u gubitak volje i želje za poslom, a to je jedan od mnoštva vrsta stresora (faktori koji izazivaju stres).

Ovaj rad je pisan sa svrhom proučavanja stresa i načina za njegovo suzbijanje i prevenciju. U Europi su 2014./2015. godina bile posvećene proučavanju i borbi protiv stresa na radnom mjestu. Tako su EU – OSHA i Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu primjenjivali upitnik za procjenu psihosocijalnih rizika na radnom mjestu (koji je i sastavni dio ovog rada) za ispitanike i utvrdili da na tom području treba još mnogo raditi. [1]

Rad se temelji na procjeni psihosocijalnih rizika na radnom mjestu u institucijama raznih djelatnosti (Državnoj upravi - administrativni poslovi (rad s računalom), Javnoj vatrogasnoj postrojbi - poslovi s posebnim uvjetima rada, te srednjoj Ekonomskoj školi - rad s mladim ljudima). Navedene institucije zapošljavaju 30 - 90 djelatnika različitih životnih dobi i navika, te obaju spolova. Rađeno je ispitivanje na bazi anonimne i dobrovoljne ankete, iz tog razloga da se osigura anonimnost ispitanika i nastoje se dobiti što točniji podaci. Analiza upitnika bila je zanimljiva i došli smo do jednostavnih i zanimljivih zaključaka.

2. PROBLEM ISTRAŽIVANJA

Kako je navedeno u uvodu psihosocijalni rizici u Europi, pa i cijelom svijetu nisu dovoljno istraženi, pa tako stručnjaci zaštite na radu i stručnjaci medicine rada nisu dovoljno educirani o stresu radnika na radnom mjestu. Svaki poslodavac ili možda čak svaka osoba koja je u radnom odnosu (zaposlenik) trebala bi se, ako je to moguće educirati o stresu koji doživljava i koji utječe na njega (sekundarni stres) bilo to na radnom mjestu ili u privatnom životu.

Djelatnici Državne uprave zanimljivi su za istraživanje zbog tog razloga što svakodnevno obavljaju iste (ponavljajuće) poslove u svoja 4 zida tijekom osmosatnog radnog vremena. S obzirom na takav način i uvjete rada te upitnost primjene ergonomskih načela djelatnici možda nisu zadovoljni svojim radnim mjestima, što može rezultirati pojavom stresora.

Zaposlenici Ekonomske škole zanimljivi su za istraživanje iz tog razloga što svakodnevno obavljaju poslove obrazovanja mladih. Takvi poslovi nisu nimalo jednostavni zbog potrebe za poznavanjem fizičke, psihološke, i socijalne osobine učenika (ukoliko govorimo o kvalitetnom predavaču). S obzirom na povećanje boja "neotesanih" srednjoškolaca nastavnici su ponekad prisiljeni ući u konflikt s učenicom pa čak i roditeljima učenika. Taj konflikt je veoma jak stresor koji kao posljedicu ima pojavu velike količine stresa kod nastavnika, stoga profesori moraju zaista voljeti svoj posao ili krenuti u potragu za drugom vrstom posla.

Profesionalni vatrogasci JVP zanimljivi su za istraživanje zbog postojanja predrasuda da su vatrogasci kao osobe sklone alkoholu i ludim provodima, a samim time njihov posao se mora obaviti brzo i točno što dovodi do napetosti koja može rezultirati pojavom stresora.

U novije vrijeme povećava se udio papirologije u svim poslovima, a sama pomisao na ispunjavanje i brigu o papirologiji dovodi nas do gubitka želje za poslom. Možda je to zbog toga što je papirologija dokaz o postupcima izvršenja nekog zadatka i ukoliko odgovorna osoba nema ili zagubi "traženi" dokument snosit će posljedice.

3. CILJ ISTRAŽIVANJA

S obzirom da je zakonodavstvo Republike Hrvatske poprilično "siromašno" u području načina liječenja od stresa te realizaciji prevencije stresa na radnom mjestu, a činjenica je kako je dobar dio stanovništva iste zemlje izložen većoj količini stresora koji su kako je i ranije navedeno glavni uzroci pojave stresa. Zbog navedenog smatram da je potrebno, kako one koji "boluju" od stresa, tako i sve ostale educirati ponajprije o prepoznavanju stresora, načinima borbe protiv istih, te sve ljude zajedno potaknuti da na druge prenose znanja o načinima borbe i prevenciji stresa. Svrha poručavanja ovog područja je maksimalno se informirati o stresorima te posljedicima koje uzrokuju.

Cilja istraživanja i provođenja anketa prvenstveno je bio dobiti uvid u psihološko stanje zaposlenika triju neprofitabilnih institucija, te proučiti područje borbe protiv stresora, kako bi stekao znanja o razlozima pojave stresa te njegovoj prevenciji. Između ostalog istraživanje je provedeno i iz razloga samoinformiranja o stresorima, kako bi iste mogao izbaciti iz života, odnosno prepoznati ih i odmah eliminirati.

Također, cilj istraživanja je na temelju analiziranih upitnika o procjeni psihosocijalnih rizika na radnom mjestu utvrditi treba li se što poduzeti po pitanju smanjenja stresa, povećanju ili smanjenju odgovornosti radnika. Uglavnom, vidjeti kako se zaposlenici osjećaju na svom radnom mjestu i što bi nadređeni trebali poduzeti kako bi se zaposlenici bolje osjećali na mjestu rada i bili učinkovitiji.

Važno je napomenuti da je stanje u Državnoj upravi, Ekonomskoj školi i Javnoj vatrogasnoj postrojbi vrlo dobro i da je sve u normalni. Stoga nije nužno poduzimati ikakve mjere, nego podići razinu motiviranosti poslom na još višu razinu i prema analizi upitnika vidjeti što je potrebno.

4. HIPOTEZA

H.1. Pretpostavka je da zaposlenici Državne uprave nisu pod velikim stresom, tj. na njima se ne mogu otkriti posljedice koje uzrokuje visoka razina stresa (nagla promjena težine, neurednost, drhtavica, propast privatnog života, bolesti kardiovaskularnog sustava) i da su zadovoljni uvjetima rada te odnosima sa kolegama i nadređenima.

H.2. Pretpostavka je da zaposlenici Ekonomske škole nisu pod velikim stresom, tj. na njima se ne mogu otkriti posljedice koje uzrokuje visoka razina stresa (nagla promjena težine, neurednost, drhtavica, propast privatnog života, bolesti kardiovaskularnog sustava) i da su zadovoljni uvjetima rada te odnosima sa kolegama i nadređenima.

H. 3. Pretpostavka je da zaposlenici JVP nisu pod velikim stresom, tj. na njima se ne mogu otkriti posljedice koje uzrokuje visoka razina stresa (nagla promjena težine, neurednost, drhtavica, propast privatnog života, bolesti kardiovaskularnog sustava) i da su zadovoljni uvjetima rada te odnosima sa kolegama i nadređenima.

H. 4. Pretpostavka je da navedene institucije nemaju razvijeni model i politiku prevencije i borbe protiv stresa, te da su zaposlenici u prevenciji i borbi protiv stresa prepušteni sami sebi.

5. ZADACI ISTRAŽIVANJA

Zadaci istraživanja tijekom izrade rada su mi bili:

1. Maksimalno se informirati o stresu, stresorima, psihosocijalnim rizicima, uvjetima rada...
2. Obraditi sadržaj "Upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnom mjestu", da bude ispitanicima jasan, a meni koristan.
3. Nastojati da svi zaposlenici ispune upitnik.
4. Prikupljanje i analiza upitnika.
5. Na temelju stečenog znanja i informiranosti o zaštiti zdravlja radnika po pitanju uvjeta rada iznesti svoje mišljenje o mjerama prevencije, te uklanjanja stresa, ukoliko stres postoji.

6. METODE

S obzirom na postavljeni cilj istraživanja i nekoliko hipoteza, za daljnje istraživanje korištena je metoda ankete i statistička metoda.

Daljnje istraživanje se temelji na metodi ankete, koja je bila pismena, dobrovoljna i anonimna. Tijekom analize podataka koristi se statistička metoda, zbog toga što je po njoj podatke jednostavno dobiti i obraditi, a rezultati su čitljivi svakoj osobi bez obzira na razinu obrazovanja (grafikon, tablica).

7. UZORAK

Kako je spomenuto u uvodu, za rad je uzet uzorak od 80 radnika Državne uprave koji su ispunili upitnike i dali svoj doprinos u analizi stresa na radnim mjestima. Važno je napomenuti da je broj ženskih djelatnika (71) mnogo veći od broja muških (9) i kreće se u omjeru (7,9 : 1), što znači da na jednog muškog djelatnika dolazi skoro 8 djelatnika ženskog spola. Djelatnici su većinom srednje stručne spreme, u dobi od 40 – 60 godina, pretežno nepušači i ne konzumiraju alkohol.

Za istraživanje psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Ekonomskoj školi uzet je uzorak od 22 zaposlenika koji su ispunili upitnike i dali svoj doprinos u analizi stresa na radnim mjestima. Važno je napomenuti da je broj ženskih osoba (17) mnogo veći od broja muških (5) i kreće se u omjeru (3,4 : 1), što znači da na jednog muškog zaposlenika dolaze 3 ženska zaposlenika. Zaposlenici su dobrom većinom Visoke stručne spreme, u rasponu od 40 – 53 godina, nepušači i rijetko konzumiraju alkohol.

U istraživanju psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Javnoj vatrogasnoj postrojbi uzet je uzorak od 24 ispitanika, što čini 86 % profesionalnih vatrogasaca u JVP. Dobna struktura ispitanika kreće se od 30 do 59 godina života. Spolna struktura je 23 ispitanika muškog spola, 1 ispitanik ženskog spola, dok je obrazovna struktura 23 ispitanika srednje stručne spreme, a 1 visoke stručne spreme (muškog spola).

8. ZAKONSKA REGULATIVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Suklado Zakonu o zaštiti na radu (NN. 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) stavku 51. i 52. obveze poslodavca u vezi s prevencijom stresa uzrokovanog na radu ili u vezi s radom su sljedeće:

1. Poslodavac je obavezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan osobito čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanju radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje.
2. Ako postoje naznake stresa na radu ili u vezi s radom, poslodavac je obavezan posebnu pozornost usmjeriti na:
  - a) organizaciju rada i radnih postupaka (radno vrijeme, stupanj samostalnosti, podudarnost između vještine radnika i potreba posla, radno opterećenje i dr.)
  - b) radne uvjete i okolinu (izloženost radnika i poslodavca nasilnom ponašanju, buku, vrućinu, hladnoću, opasne kemikalije i dr.)
  - c) komunikaciju (neizvjesnost o tome što se očekuje od posla, izgledi za očuvanjem posla ili nadolazeće promjene i sl.)
  - d) subjektivne čimbenike (emocionalni i društveni pritisci, osjećaj nemoći, osjećaj da nema dovoljno podrške i sl.).

Osim definiranih obveza za poslodavce, definirane su i sljedeće obveze koje se odnose na radnike i njihove predstavnike:

1. Radnici imaju obvezu postupati u skladu s uputama poslodavca za sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje stresa na radu ili u vezi s radom.
2. Radnici i njihovi predstavnici imaju obvezu surađivati s poslodavcem radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja stresa na radu ili u vezi s radom.
3. Obveze iz prethodne dvije točke odnose se i na radnike koji u skladu s općim propisima o radu, kao rukovodeći radnici ili članovi obitelji poslodavca fizičke osobe, ostvaruju pravo samostalno odlučivati o svojem radnom vremenu, stanci te o dnevnom i tjednom odmoru.

9. PROCJENA PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

9.1. Upitnik

UPITNIK ZA PROCJENU PSIHOSOCIJALNIH RIZIKA NA RADNOM MJESTU

Datum _____ Spol: M Ž Dob: _____

Stručna sprema: _____ Pušač: Da Ne Povremeno

Konzumacija alkohola: Nikad Rijetko Povremeno Često

Razmislite koliko se često susrećete sa sljedećim situacijama, te svoje procjene zabilježite na skali od 1 do 5.

1 = Nikad   2 = Rijetko   3 = Povremeno   4 = Često   5 = Uvijek

A. Neslaganje i neodlučnost na poslu

Ne slažem se s uputama nadređenih za izvršenje radnog zadatka

Kolege na poslu imaju negativan odnos prema meni

Nastaje problem kada odbijem raditi prekovremeno

Nisam siguran/na što kolege od mene očekuju

Ne mogu ispuniti zahtjeve nadređenih za pojedini posao

B. Pritisak na poslu

Smatram da me nadređeni previše kontroliraju

Posao mi pretjerano utječe na privatni život

Obavljam poslove koji se moraju obaviti na brzinu

Smatram da previše radim sa "papirologijom"

Istovremeno moram obavljati više poslova

C. Obavljanje posla

Nameću mi previše timskog rada

Nisam siguran/na što su moji radni zadaci i odgovornosti

Za uspješno obavljanje posla ne dobivam dovoljno informacija

Za uspješno obavljanje posla nemam dovoljno ovlasti

Osjećam nelagodu kada moram obavljati posao suprotno uvjerenjima

D. Komunikacija i podrška nadređenih

Moje ideje obavljanja posla razlikuju se od ideja nadređenih

Ne mogu predvidjeti reakcije meni nadređenih

Nadređeni me previše kritiziraju

Nadređeni mi daju premalo informacija o mojoj učinkovitosti na poslu

Nemam prilike razgovarati s nadređenima

E. Zabrinutost za zdravlje

Obavljam teške fizičke poslove na neprimjeren način

Neugodne prijete kolega

Nije poželjno ići na bolovanje

Povećan rizik od štetnosti

Nedovoljna briga za zdravlje i sigurnost

F. Veliko radno opterećenje

Ne stižem se savjetovati sa kolegama

Kolege su neučinkoviti

Često nosim posao kući

Odgovornost za veliki broj zadataka

Nitko mi neće pomoći kad zatreba

G. Malo radno opterećenje

Imam premalu odgovornost na poslu

Previše sam kvalificiran/na za posao koji obavljam

Nisam motiviran/na da radim više

Trudim se "djelovati" zaposleno

Mala šansa za napredovanje

H. Dosada na poslu

Radim ponavljajuće i rutinske poslove

Smatram da mi je posao prelagan

Često sanjarim na poslu

Ne vidim krajnji rezultat svog truda

Na poslu ne učim ništa novo

I. Nesigurnost posla

Brinem zbog niske mirovine

Smatram da sam premalo plaćen/na

Bojim se da ću dobiti otkaz

Bojim se otkaza bez opravdanog razloga

Za napredovanje potrebna "veza"

J. Vremenski rokovi

Ritam rada je prebrz

Često kasnim s izvršavanjem obaveza

Zbog fiksnog radnog vremena ne uspijevam obaviti predviđeni posao

Prekratka pauza

Stalno me podsjećaju na rokove izvršenja zadatka

K. Zapreke na poslu

Postojanje diskriminacije (spol, dob...)

Smatram da nisam prikladan/na za svoj posao (vještine, karakteristike...)

Posao mi osobno ništa ne znači

Ograničena mogućnost napredovanja i povišice

Moj posao ostaje nezapažen

Upute za bodovanje: Zbrojite sve brojeve koje ste napisali unutar svake kategorije. Kategoriju s najvišim brojem bodova označite zvjezdicom.

Unutar svake kategorije rezultati će se kretati između 5 i 25 bodova. Rezultat 14 i više upućuje na problematične kategorije.

Ukupni rezultat će se kretati između 55 i 275 bodova.

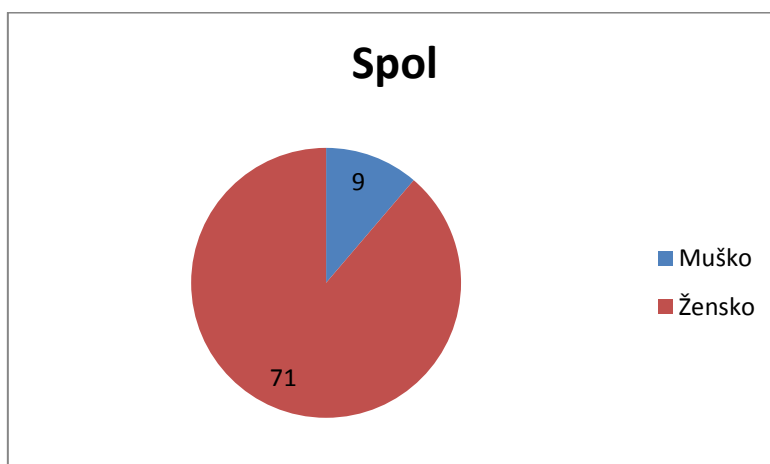
1 – 54 boda	NISKA RAZINA STRESA
55 – 134 boda	SREDNJA RAZINA STRESA
135 – 275 boda	VISOKA RAZINA STRESA

10. Analiza psihosocijalnih rizika

10.1. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Državnoj upravi

Analizirano je 80 uzorka upitnika koje su ispunili djelatnici Ureda državne uprave. Kako je upitnik i njegov sadržaj bio na dobrovoljnoj bazi, nekolicina ga je ispunila samo djelomično. Upitnik je provoden u periodu ranog proljeća. 9 ispitanika je muškog, 71 ženskog spola.

Grafikon 1: Prikaz spolne strukture zaposlenika

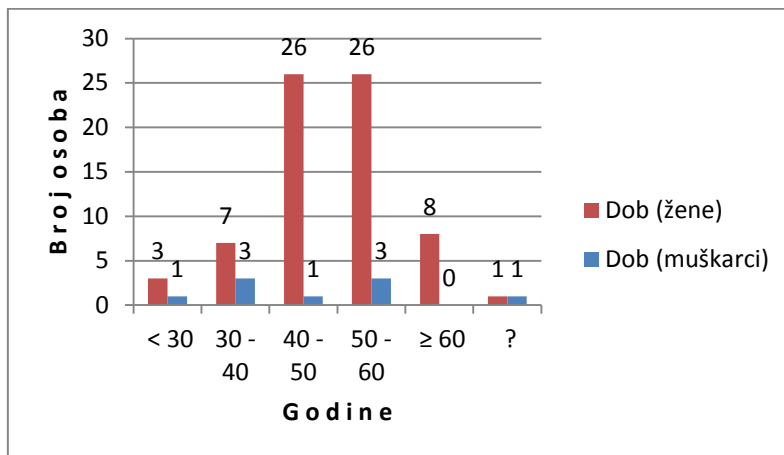

Izvor: Upitnici

Iz priloženog možemo vidjeti da se broj muških i ženskih zaposlenika uvelike razlikuje (Grafikon 1.). Pretpostavljam da je to zbog smatranja da su žene urednije, koncentriranije i upornije u obavljanju zadataka koji su u opisu poslova zaposlenika Ureda državne uprave.

Grafikon 1 je opravdan ukoliko se smatra da su žene urednije, točnije i upornije, te da se žene trebaju poštediti teških fizičkih poslova, a kako u uredu državne uprave nema teških fizičkih poslova prednost pri zapošljavanju imaju žene.

Grafikon 2: Prikaz dobne strukture zaposlenika

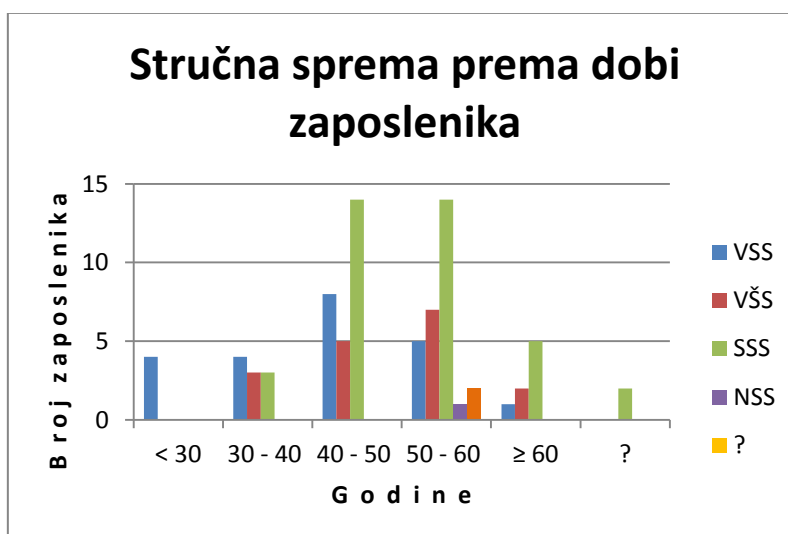
" ? " - nije se izjasnilo

Izvor: Upitnici

Što se tiče dobne strukture, prevladavaju zaposlenici u rasponu od 40 – 60 godina. Najmlađi ispitanik ima 24 godine i ženskog je spola, a najstariji ima 65 godina i također je ženskog spola. Prosjek godina ispitanih zaposlenika iznosi $47,5 \approx 48$ godina.

Grafikon 2 ukazuje na problem da su radnici stariji nego što bi trebali biti, rješenje problema bi bilo jednostavno – **zapošljavanje mladih** (čime svi dobivaju, država – smanjenje nezaposlenosti, nadređeni – motivirane, obrazovane i sposobne mlade zaposlenike, mladi – financijska sigurnost, osnivanje vlastite obitelji).

Grafikon 3: Prikaz broja zaposlenika i stručne spreme na temelju njihovih godina

Izvor: Upitnici

Za grafikon 3 vrijedi ista stvar kao i za grafikon 2 (zapošljavanje mladih). U ovom grafikonu vidimo da 28 zaposlenih u rasponu od 40 – 60 godina ima SSS. Njihovi nadređeni najčešće VŠS ili VSS.

U obzir se obavezno mora uzeti i činjenica da 28 spomenutih zaposlenih ima veliko radno iskustvo, tako je logično da će mladima trebati određeno vrijeme da pohvataju načine rada bez obzira što su obrazovaniji.

Kao rješenje za to vidim zapošljavanje mladih, bilo to stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa ili bilo koja druga mjera zapošljavanja, ukoliko u obzir ne dolazi Ugovor o radu.

Zapošljavanje mladih u bilo kojem pogledu pozitivno utječe na ugled poslodavca i tvrtke, a kako je u ovom slučaju riječ o uredu državne uprave takva aktivnost bi mogla imati veliko značenje za područje na kojem se ured nalazi.

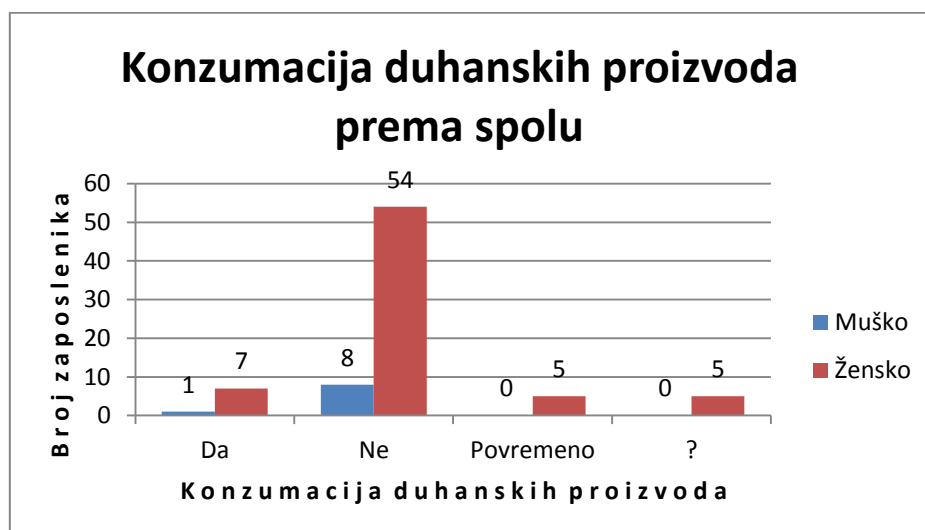
Ne smijemo zaboraviti niti temu stresa. Naime, tijekom analize upitnika moglo se uočiti da:

21 % zaposlenika SSS ima visoku razinu stresa,

17 % zaposlenika VŠS ima visoku razinu stresa

9 % zaposlenika VSS ima visoku razinu stresa.

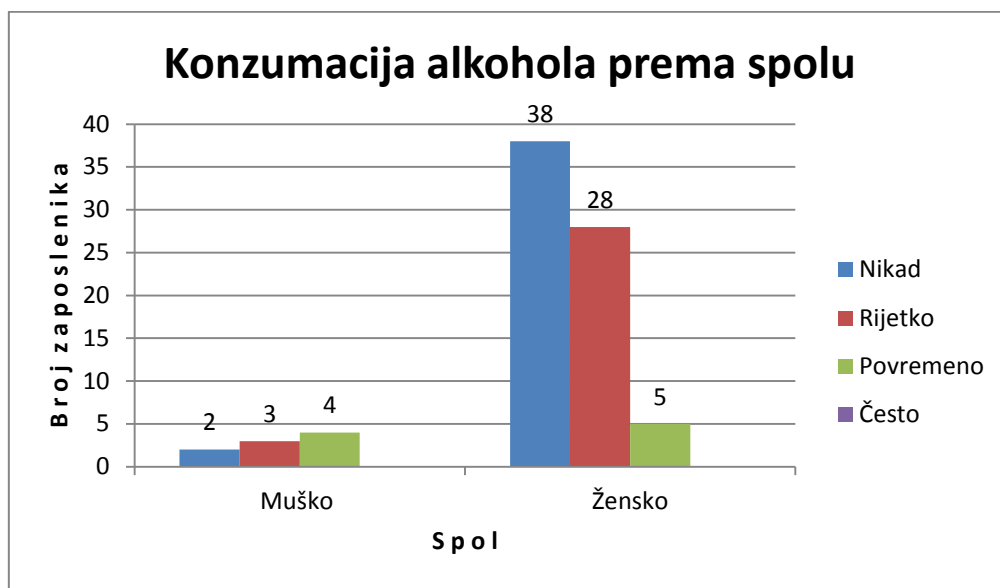
Grafikon 4: Prikaz pušača/nepušača prema spolu

" ? " - nije se izjasnilo

Izvor: upitnici

Grafikon 5: Prikaz učestalosti konzumacije alkohola

Izvor: Upitnici

Specijalisti medicine rada, stručnjaci zaštite na radu i drugi istraživači sigurnosti i zaštite složili su se da jačanjem stresa na radnom mjestu zaposlenici češće posežu za duhanskim proizvodima i alkoholom. Stoga je svoje mjesto u upitniku našlo i pitanje o konzumaciji alkohola i duhanskih proizvoda.

10.1.1. Analiza ženskih ispitanika

Analiza ženskih osoba do 30 godina (3)

(Rb. 1) **Ženska osoba 24 godine:** VSS, povremeno konzumira alkohol i duhanske proizvode,

75 bodova

"H" kategorija najveća (9 bodova)

HOĆE NEŠTO VIŠE (dosada na poslu).

(Rb. 2) **Ženska osoba 26 godina:** VSS, ne konzumira alkohol, nije pušač, **99 bodova.**

"B" i "I" kategorija najveće (12 bodova)

SREDNJI PRITISAK NA POSLU(odgovornost za veliki broj zadataka), **NE UČI NIŠTA NOVO**, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSLOVE SUPROTNO UVJERENJIMA.

(Rb. 3) **Ženska osoba 28 godina**: VSS, ne konzumira alkohol, nije pušač **61 bod**.

"B" kategorija najveća (8 bodova)

HOĆE NEŠTO VIŠE (ima malo radno opterećenje).

Analiza ženskih osoba od 30 – 40 godina (7)

(Rb. 4) **Ženska osoba 30 godina**: VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **86 bodova**.

"B" i "I" kategorija najveće (11 bodova)

SMATRA DA RADI S PREVIŠE PAPIROLOGIJE, PREMALO PLAĆENA.

(Rb. 5) **Ženska osoba 32 godine**: VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **61 bod**.

Nijedna kategorija se posebno ne ističe

SMATRA DA IMA PREMALU ODGOVORNOST, DOSADA NA POSLU (rutinski poslovi),

(Rb. 6) **Ženska osoba 32 godine**: VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **88 bodova**.

"B", "G", "K" kategorije najveće (10 bodova)

POSAO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA.

(Rb. 7) **Ženska osoba 37 godina**: SSS, povremeno konzumira duhanske proizvode, rijetko alkohol, **111 bodova**

"B" i "I" kategorije najveće (13 bodova)

SMATRA DA RADI S PREVIŠE PAPIROLOGIJE, PREMALO PLAĆENA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA

(Rb. 8) **Ženska osoba 38 godina**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **89 bodova**.

"I" kategorija najveća (25 bodova)

OSOBA SMATRA DA JE NADREĐENI PREVIŠE KONTROLIRAJU I POSAO JOJ
UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT. **KATEGORIJA " I (nesigurnost posla)" IMA
MAKSIMALAN BROJ BODOVA. POTPUNO NESIGURNA U SIGURNOST.**

(Rb. 9) **Ženska osoba 38 godina**: VSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol, **96
bodova.**

"C" kategorija najveća (13 bodova)

OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSLOVE SUPROTNO
UVJERENJIMA

(Rb.10) **Ženska osoba 38 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **110
bodova.**

"I" kategorija najveća

SMATRA DA JE PREMALO PLAĆENA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, **MALO
RADNO OPTEREĆENJE.**

Analiza ženskih osoba od 40 – 50 godina (26)

(Rb. 11) **Ženska osoba 40 godina**:SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **117
bodova.**

"B", "H", "I" kategorije najveće (14 bodova)

POSLOVE MORA OBAVITI BRZO, **DOSADA NA POSLU (rutinski poslovi)**,
PREMALO PLAĆENA, BRINE ZBOG MIROVINE, POTREBNA VEZA ZA
NAPREDOVANJE.

(Rb. 12) **Ženska osoba 40 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **112
bodova**

"B" kategorija najveća (16 bodova)

PUNO POSLOVA KOJI SE BRZO MORAJU OBAVITI, ODGOVORNOST ZA
VELIKI BROJ ZADATAKA, PREMALO PLAĆENA

(Rb. 13) **Ženska osoba 41 godina**: VSS, **pušač**, ne konzumira alkohol, **167 bodova**

"B" kategorija najveća (21 bod)

PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, PREVIŠE PAPIROLOGIJE,
NIJE SIGURNA U SVOJE ZADATKE I ODGOVORNOSTI, PREMALO
INFORMIRANA OD STRANE NADREĐENIH, MALA ŠANSA ZA
NAPREDOVANJE, MALA PLAĆA, **STRAH OD OTKAZA**, NEMOGUĆNOST
NAPREDOVANJA.

(Rb. 14) **Ženska osoba 41 godina**:VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **75 bodova**

"B" kategorija najveća (10 bodova)

BRZO OBAVLJANJE POSLA, POSAO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT (nosi ga
kući)

(Rb. 15) **Ženska osoba 42 godine**:SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **141
bod**

"B" kategorija najveća (18 bodova)

PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, PREVIŠE PAPIROLOGIJE,
OSJEĆAJ NELAGODE PRI OBAVLJANJU POSLA SUPROTNO
UVJERENJIMA, BRIGA ZA ZDRAVLJE I SIGURNOST, PONAVLJAJUĆI I
RUTINSKI POSLOVI, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, MALA PLAĆA.

(Rb. 16) **Ženska osoba 42 godine**: SSS, pušač, ne konzumira alkohol, **88 bodova.**

"I" kategorija najveća (10 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA

(Rb. 17) **Ženska osoba 42 godine**: SSS, nije pušač i ne konzumira alkohol, **113
bodova.**

"G", "H" kategorija najveće (15 bodova)

MALO RADNO OPTEREĆENJE, DOSADA NA POSLU, MALO PLAĆENA, BRINE
ZBOG MIROVINE, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA,

(Rb. 18) **Ženska osoba 43 godine**: VŠS, rijetko konzumira alkohol, pušač (nije se
izjasnila),

120 bodova.

"J" kategorija najveća (16 bodova)

PREKRATKA PAUZA, **KASNI S IZVRŠAVANJEM OBVEZA**, PREBRZ RITAM RADA, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, NE UČI NIŠTA NOVO, NIJE MOTIVIRANA.

(Rb. 19) **Ženska osoba 44 godine**: VŠS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **130 bodova**.

"H" kategorija najveća (17 bodova)

DOSADA NA POSLU I MALO RADNO OPTEREĆENJE, NIJE PRIKLADNA ZA SVOJ POSAO, MALA ŠANSZA ZA NAPREDOVANJE, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, MALA PLAĆA.

(Rb. 20) **Ženska osoba 44 godine**: VŠS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **79 bodova**.

"I" najveća kategorija

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, POSLOVI MORAJU BITI OBAVLJENI BRZO, PONAVLJAJUĆI POSLOVI.

(Rb. 21) **Ženska osoba 44 godine**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol,

166 bodova.

"B" kategorija najveća (22 boda)

NADREĐENI JU PREVIŠE KONTROLIRAJU I KRITIZIRAJU, MORA RADITI BRZO S PUNO PAPIROLOGIJE, **STALNO JU PODSJEĆAJU NA ROKOVE IZVRŠENJA ZADATKA**, NEMA DOVOLJNO OVLASTI ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA, MALA PLAĆA, NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA, **NEUGODNE PRIJETNJE KOLEGA**.

(Rb. 22) **Ženska osoba 44 godine**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **82 boda**.

"H" kategorija najveća (10 bodova)

DOSADA NA POSLU I MALO RADNO OPTEREĆENJE, MALA ŠANSZA ZA NAPREDOVANJE.

(Rb. 23) **Ženska osoba 44 godine**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **55 bodova**.

Sve kategorije po 5 bodova

NIJE NIČIM OPTEREĆENA, **TREBALA BI VIŠE RADITI**.

(Rb. 24) **Ženska osoba 45 godina**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **132 boda**.

"H" kategorija najveća (18 bodova)

DOSADA NA POSLU I MALO RADNO OPTEREĆENJE, POSAO JOJ JE PRELAGAN, MALA ŠANSZA ZA NAPREDOVANJE, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA.

(Rb. 25) **Ženska osoba 45 godina**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **142 boda.**

"T" kategorija najveća (21 bod)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, **BOJI SE OTKAZA**, MALA ŠANSZA NAPREDOVANJA, PONAVLJAJUĆI POSLOVI, KRATKA PAUZA, **NE DOBIVA DOVOLJNO INFORMACIJA ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA.**

(Rb. 26) **Ženska osoba 45 godina**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **106 bodova.**

"G" kategorija najveća (16 bodova)

MALA ŠANSZA ZA NAPREDOVANJE, **NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, POSAO PRELAGAN**, NA POSLU NE UČI NIŠTA NOVO.

(Rb. 27) **Ženska osoba 46 godina**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol,

148 bodova.

"T" kategorija najveća (20 bodova)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA ŠANSZA NAPREDOVANJA, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, **PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRO OBAVITI, NEMA PRILIKE RAZGOVARATI S NADREĐENIMA.**

(Rb. 28) **Ženska osoba 46 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **144 boda.**

"B" kategorija najveća (17 bodova)

NADREĐENI JU PREVIŠE KONTROLIRAJU I KRITIZIRAJU, POSAO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, NE DOBIVA DOVOLJNO INFORMACIJA ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA, **MALA PLAĆA, DOSADA NA POSLU.**

(Rb. 29) **Ženska osoba 47 godina**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **69 bodova.**

"B" kategorija najveća (11 bodova)

BRZO OBAVITI VIŠE POSLOVA, **DOSADA NA POSLU**(rutinski i ponavljajući poslovi).

(Rb. 30) **Ženska osoba 47 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **152 boda**.

"I" kategorija najveća (20 bodova)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG MIROVINE, **BOJI SE OTKAZA, BRINE ZA ZDRAVLJE, MORA BRZO OBAVITI PUNO POSLOVA, NESLAGANJE I LOŠA KOMUNIKACIJA S NADREĐENIMA.**

(Rb. 31) **Ženska osoba 47 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **105 bodova**.

"I" kategorija najveća (16 bodova)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA.

(Rb. 32) **Ženska osoba 48 godina**: VŠS, ne konzumira alkohol, pušač (nije se izjasnila), **139**

bodova.

"I" kategorija najveća (18 bodova)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA, **BRINE ZA SVOJE ZDRAVLJE, NIJE SIGURNA ŠTO KOLEGE OD NJE OČEKUJU, SLABA KOMUNIKACIJA S NADREĐENIMA, HOĆE NEŠTO VIŠE.**

(Rb. 33) **Ženska osoba 48 godina**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **166 bodova**.

"I" kategorija najveća (25 bodova)

KATEGORIJA " I (nesigurnost posla)" IMA MAKSIMALAN BROJ BODOVA, POTPUNO JE NESIGURNA U VLASTITI POSAO. ČESTA DISKRIMINACIJA, PRITISAK NA POSLU VELIK, BRINE ZA SVOJE ZDRAVLJE, SLABA KOMUNIKACIJA S NADREĐENIMA, NE VIDI REZULTAT SVOG TRUDA.

(Rb. 34) **Ženska osoba 49 godina**: SSS, **povremeno konzumira alkohol**, pušač (nije se izjasnila), **99 bodova**.

"I" kategorija najveća (14 bodova)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, **TRUDI SE DJELOVATI ZAPOSLENO**. SMATRA DA NIJE POŽELJNO IĆI NA BOLOVANJE, **MALO RADNO OPTEREĆENJE**.

(Rb. 35) **Ženska osoba 49 godina**:VŠS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **77 bodova**.

"I" kategorija najveća (17 bodova)

SMATRA DA NE MOŽE NAPREDOVATI BEZ "VEZE", BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, OBAVLJA POSLOVE KOJE SE MORAJU OBAVITI BRZO.

(Rb. 36) **Ženska osoba 49 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **139 bodova**.

"I" kategorija najveća (19 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, **MALO RADNO OPTEREĆENJE**, ZABRINUTOST ZA ZDRAVLJE, **MALA ŠANSA NAPREDOVANJA**.

Analiza ženskih osoba od 50 – 60 godina (26)

(Rb. 37) **Ženska osoba 50 godina**: VŠS, rijetko konzumira alkohol, povremeno duhanske

proizvode, **168 bodova**.

"D" i "I" kategorija najveće (20 bodova)

VEOMA LOŠA KOMUNIKACIJA S NADREĐENIMA, ZABRINUTOST ZA VLASTITO ZDRAVLJE,POSTOJANJE DISKRIMINACIJE,MALO RADNO OPTEREĆENJE, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG MIROVINE, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA.

(Rb. 38) **Ženska osoba 51 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **81 bod**.

"I" kategorija najveća (17 bodova)

NE MOŽE NAPREDOVATI BEZ VEZE, PRITISAK NA POSLU ZBOG POSLOVA KOJI SE MORAJU OBAVITI NA BRZINU, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 39) **Ženska osoba 52 godine**:VŠS, pušač, ne konzumira alkohol, **95 bodova**.

"I" kategorija najveća (12 bodova)

–
(Rb. 40) **Ženska osoba 52 godine**: SSS, ne konzumira alkohol, povremeno konzumira duhanske proizvode, **94 boda**.

"D" kategorija najveća (14 bodova)

NADREĐENI JOJ DAJU PREMALO INFORMACIJA O UČINKOVITOSTI NA POSLU, **DOSADA NA POSLU, MALO RADNO OPTEREĆENJE**.

(Rb. 41) **Ženska osoba 52 godine**: ??, nije pušač, ne konzumira alkohol, **55 bodova**.

–

–

(Rb. 42) **Ženska osoba 52 godine**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **130 bodova**.

"B" kategorija najveća (19 bodova)

PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, POSAO JOJ PRETJERANO UTJEĆE NA PRIVATAN ŽIVOT, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA.

(Rb. 43.) **Ženska osoba 52 godine**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **69 bodova**.

"I" kategorija najveća (11 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE

(Rb. 44) **Ženska osoba 53 godine**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **176 bodova**.

"I" kategorija najveća (20 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, **NIJE MOTIVIRANA RADITI VIŠE, NA POSLU NE UČI NIŠTA NOVO**, PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, PREVIŠE PAPIROLOGIJE.

(Rb. 45) **Ženska osoba 53 godine**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **93 boda**.

"B" kategorija najveća (14 bodova)

PUNO POSLOVA I PREVIŠE PAPIROLOGIJE, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE,
MALA PLAĆA.

(Rb. 46) **Ženska osoba 53 godine**:VŠS, pušač, rijetko konzumira alkohol, **119 bodova**.

"F" kategorija najveća (17 bodova)

ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, NITKO JOJ NEĆE POMOĆI,
MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE.

(Rb. 47) **Ženska osoba 53 godine**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **87 bodova**.

"I" kategorija najveća (12 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, **MALO RADNO OPTEREĆENJE**.

(Rb. 48) **Ženska osoba 55 godina**:SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **119 bodova**.

"I" kategorija najveća (19 bodova)

POTREBNA VEZA ZA NAPREDOVANJE, BRINE ZBOG MALE MIROVINE,
PREBRZ RITAM RADA, NADREĐENI JU PREVIŠE KONTROLIRAJU, POSAO
UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO
OBAVITI.

(Rb. 49) **Ženska osoba 55 godina**: VŠS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **151 bod**.

"I" kategorija najveća (23 boda)

BOJI SE OTKAZA, MALA PLAĆA, ZA NAPREDOVANJE POTREBA VEZA,
BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, KRATKA PAUZA, **DOSADA NA POSLU**,
MALO RADNO OPTEREĆENJE, NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, NEMA
PRILIKE RAZGOVARATI S NADREĐENIMA, PREVIŠE PAPIROLOGIJE,
POSLOVE MORA BRZO OBAVLJATI.

(Rb. 50) **Ženska osoba 56 godina**:NSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **91 bod**.

"D" i "H" kategorija najveće (13 bodova)

NADREĐENI JOJ DAJU PREMALO INFORMACIJA O UČINKOVITOSTI NA
POSLU, RUTINSKI POSLOVI I PONAVLJAJUĆI POSLOVI.

(Rb. 51) **Ženska osoba 56 godina**:VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **90 bodova**.

"D" kategorija najveća (12 bodova)

NE MOŽE PREDVIDJETI REAKCIJE NADREĐENIH.

(Rb. 52) **Ženska osoba 56 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **123 boda**.

"B" i "C" kategorija najveće (16 bodova)

ISTOVREMENO OBAVLJA VIŠE POSLOVA, **NEMEĆE JOJ SE PREVIŠE TIMSKOG RADA**, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, ODGOVORNA ZA VELIK BROJ ZADATAKA, MALA ŠANSZA ZA NAPREDOVANJE, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 53) **Ženska osoba 56 godina**:SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **96 bodova**.

"I" kategorija najveća (18 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA, PUNO POSLA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI.

(Rb. 54) **Ženska osoba 56 godina**:VŠS, pušač, ne konzumira alkohol, **102 boda**.

"B" kategorija najveća (16 bodova)

PUNO POSLOVA KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, MALA PLAĆA, NE VIDI REZULTAT SVOG TRUDA.

(Rb. 55) **Ženska osoba 56 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **75 bodova**.

"I" kategorija najveća (13 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA,

(Rb. 56) **Ženska osoba 57 godina**:VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **114 bodova**.

"I" kategorija najveća (16 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, NE MOŽE PREDVIDJETI REAKCIJE NADREĐENIH.

(Rb. 57) **Ženska osoba 57 godina**:SSS, pušač, ne konzumira alkohol, **135 bodova**.

"I" i "K" kategorije najveće (18 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, **POSTOJANJE DISKRIMINACIJE**, NE SLAŽE SE S UPUTAMA NADREĐENIH ZA IZVRŠENJE ZADATKA, **NADREĐENI JE PREVIŠE KONTROLIRAJU**, NEMA PRILIKU RAZGOVARATI S NADREĐENIMA.

(Rb. 58) **Ženska osoba 57 godina**:VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **133 boda.**

"I" kategorija najveća (20 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, **ZABRINUTOST ZA ZDRAVLJE, DOSADA NA POSLU**, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN.

(Rb. 59) **Ženska osoba 57 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **127 bodova.**

"I" kategorija najveća (25 bodova)

KATEGORIJA " I (nesigurnost posla)" IMA MAKSIMALAN BROJ BODOVA, PREVIŠE PAPIROLOGIJE.

(Rb. 60) **Ženska osoba 58 godina**: SSS, pušač (nije se izjasnila), ne konzumira alkohol,

98 bodova.

"B" i "I" kategorija najveće (16 bodova)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, POSAO MORA OBAVITI BRZO, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 61) **Ženska osoba 58 godina**: VSS, rijetko konzumira alkohol i povremeno duhanske

proizvode, **111 bodova.**

"D" i "G" kategorija najveće (14 bodova)

NEMA PRILIKE RAZGOVARATI S NADREĐENIMA, **MALO RADNO OPTEREĆENJE**, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE.

(Rb. 62) **Ženska osoba 58 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **70 bodova.**

"B" kategorija najveća (16 bodova)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

Analiza ženskih osoba 60 i više godina (8)

(Rb. 63) **Ženska osoba 60 godina**: VŠS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **103 boda**.

"B" i "I" kategorija najveće (14 bodova)

OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, **DOSADA NA POSLU,**
MALO RADNO OPTEREĆENJE, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 64) **Ženska osoba 60 godina**: SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol,

148 bodova.

"I" kategorija najveća (21 bod)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA, PREBRZ RITAM RADA, KRATKA PAUZA, **MALO RADNO OPTEREĆENJE, POSAO JOJ JE PRELAGAN.**

(Rb. 65) **Ženska osoba 60 godina**: VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **164 boda.**

"I" kategorija najveća (22 boda)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA, POSAO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, **LOŠA KOMUNIKACIJA I PODRŠKA NADREĐENIH, DOSADA NA POSLU.**

(Rb. 66) **Ženska osoba 61 godinu**: SSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol,

129 bodova.

"I" kategorija najveća (15 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, PREKRATKA PAUZA, **MALO RADNO OPTEREĆENJE,** OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI.

(Rb. 67) **Ženska osoba 61 godinu**: VSS, rijetko konzumira alkohol, pušač (nije se izjasnila),

136 bodova.

"F" kategorija najveća (16 bodova)

ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, ISTOVREMENO OBAVLJA VIŠE POSLOVA, MALA PLAĆA, **PREBRZ RITAM RADA**, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA.

(Rb. 68) **Ženska osoba 63 godine**:SSS, pušač, povremeno konzumira alkohol, **113 bodova.**

"D" i "T" kategorija najveće (14 bodova)

NE MOŽE PREDVIDJETI REAKCIJE NADREĐENIH, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA.

(Rb. 69) **Ženska osoba 64 godine**: SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **58 bodova.**

"I" kategorija najveća (8 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 70) **Ženska osoba 65 godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **81 bod.**

"I" i "J" kategorija najveće (10 bodova)

BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

Analiza ženskih osoba nepoznate dobi (1)

(Rb. 71) **Ženska osoba ??? godina**:SSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **141 bod.**

"B" kategorija najveća (20 bodova)

NADREĐENI JE PREVIŠE KONTROLIRAJU, POSAO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, PUNO POSLA KOJI SE MORA BRZO OBAVITI, **LOŠA KOMUNIKACIJA S NADREĐENIMA, MALO RADNO OPTEREĆENJE**, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN.

10.1.2. Analiza muških ispitanika

Analiza muških osoba do 30 godina

(Rb. 72) **Muška osoba 28 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **89 bodova**.

"B" i "I" kategorija najveće (12 bodova)

ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, MALA PLAĆA.

Analiza muških osoba od 30 – 40 godina (3)

(Rb. 73) **Muška osoba 35 godina**: VSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol,

137 bodova.

"G" kategorija najveća (20 bodova)

MALO RADNO OPTEREĆENJE, NA POSLU NE UČI NIŠTA NOVO, PREMALA ODGOVORNOST, MALA ŠANSNA NAPREDOVANJA, MALA PLAĆA.

(Rb. 74) **Muška osoba 37 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **64 boda.**

"J" kategorija najveća (9 bodova)

PREBRZ RITAM RADA.

(Rb. 75) **Muška osoba 39 godina**: SSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol,

170 bodova.

"B" i "I" kategorija najveće (25 bodova)

KATEGORIJA " I (nesigurnost posla)" I KATEGORIJA " B (pritisak na poslu)" IMAJU MAKSIMALAN BROJ BODOVA. SANJARI NA POSLU, PONAUVJALJUĆI POSLOVI (dosada na poslu), POSTOJANJE DISKRIMINACIJE. NJEGOV POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA.

Analiza muških osoba 40 – 50 godina (1)

(Rb. 76) **Muška osoba 48 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **129 bodova.**

"B" kategorija najveća (20 bodova)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, PUNO POSLA KOJI SE MORA BRZO
OBAVITI, PREBRZ RITAM RADA, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ
ZADATAKA.

Analiza muških osoba od 50 – 60 godina (3)

(Rb. 77) **Muška osoba 53 godine:** ???, pušač, ne konzumira alkohol, **68 bodova.**

"I" kategorija najveća (15 bodova)

MALA PLAĆA, **MALO RADNO OPTEREĆENJE**, BOJI SE OTKAZA, BRINE
ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 78) **Muška osoba 57 godina:** SSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **172
boda.**

"I" kategorija najveća (22 boda)

STRAH OD OTKAZA, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE,
PREBRZ RITAM RADA, PONAVLJAJUĆI I RUTINSKI POSLOVI (dosada na poslu),
MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, **NEMA PRILIKE RAZGOVARATI S
NADREĐENIMA**, PUNO POSLA KOJI SE MORA BRZO OBAVITI.

(Rb. 79) **Muška osoba 58 godina:** VSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol,
108 bodova.

"B" kategorija najveća (14 bodova)

PUNO PAPIROLOGIJE, OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU BRZO
OBAVITI, **PONAVLJAJUĆI I RUTINSKI POSLOVI (dosada na poslu),**
PREKRATKA PAUZA, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA I
POVIŠICE.

Analiza muških osoba nepoznate dobi (1)

(Rb. 80) **Muška osoba ??? godina:** SSS, nije pušač, povremeno konzumira alkohol,

119 bodova.

"F" kategorija najveća (17 bodova)

NE STIŽE SE SAVJETOVATI SA KOLEGAMA, SMATRA DA SU KOLEGE
NEUČINKOVITI, NITKO MU NEĆE POMOĆI KAD ZATREBA, **PREMALA**

ODGOVORNOST, TRUDI SE DJELOVATI ZAPOSLENO, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

Prema pojedinačnoj analizi ispitanika, možemo vidjeti da mladi zaposlenici teže napretku i htjeli bi nešto više. U tome ih možda sprječavaju stariji zaposlenici koji se nedaju skinuti sa svojih pozicija, te radije trpe velik stres i pritisak kako bi sačuvali nešto veću plaću i nadređenost.

Osim mladih, nalazimo i zaposlenike srednjih godina koji na svom radnom mjestu imaju malo radno opterećenje, što se može prokomentirati kao i da ti zaposlenici imaju vještine za obavljanje nekog zahtjevnijeg posla, ali možda nisu dovoljno kvalificirani za taj zadatak, stoga niti ne izražavaju mogućnost i želju za zahtjevnijim poslom.

Neki zaposlenici kažu da na poslu ne uče ništa novo. Rješenje za to bi moglo biti učenje obavljanja posla svog kolege ili nadređenih, time bi oboje imali koristi. U slučaju otvaranja bolovanja nadređenog, njegov posao bi mogao obavljati spomenuti zaposlenik koji je naučio obavljati taj posao. Tako posao ne bi zaostajao, a manjem broju zaposlenika bi bilo dosadno na poslu, ujedno bi zamjena naučila i nešto novo. Povezano s time bi bila i lakša mogućnost odlaska na godišnji, jer bi s vremenom svatko znao obavljati više poslove. Što dovodi i do manjih grešaka u poslu kojeg svaki pojedinac obavlja.

10.1.3. Rezultat

Tablica 1: Prikaz podataka po rednom broju upitnika

Red. broj upitnika	Kategorija											Σ
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1.	5	8	5	6	5	7	8	9	8	9	5	75
2.	6	12	10	7	7	10	8	8	12	8	11	99
3.	5	8	6	5	5	5	7	5	5	5	5	61
4.	7	11	9	9	5	6	6	8	11	8	6	86
5.	5	5	6	5	5	5	6	6	6	6	6	61
6.	6	10	8	7	5	7	10	8	8	9	10	88
7.	6	13	8	6	9	9	8	12	13	14	13	111
8.	6	15	7	6	5	5	5	5	25	5	5	89
9.	7	11	13	8	8	6	9	7	12	8	7	96
10.	5	12	8	8	7	10	13	12	15	10	10	110
11.	8	14	10	10	9	8	10	14	14	10	10	117
12.	6	16	14	7	7	11	9	9	14	9	10	112
13.	11	21	15	18	14	15	12	11	18	17	15	167
14.	5	10	6	7	5	9	6	5	8	9	5	75
15.	12	18	15	9	15	11	10	12	17	10	12	141
16.	6	9	9	8	9	9	6	7	10	7	8	88
17.	9	13	9	7	5	8	15	15	13	9	10	113
18.	8	13	12	12	7	10	10	11	10	16	11	120
19.	8	16	9	12	7	10	14	17	12	9	16	130
20.	6	9	8	8	6	5	6	7	10	6	8	79
21.	11	22	16	19	12	10	14	13	17	19	13	166
22.	6	8	6	7	5	8	9	10	7	8	8	82
23.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55
24.	10	14	14	11	6	9	15	18	15	8	12	132
25.	8	15	15	15	9	11	14	9	21	14	11	142
26.	6	10	8	9	8	8	16	15	11	6	9	106
27.	8	17	10	17	10	12	13	14	20	12	15	148
28.	13	17	15	15	7	12	13	15	13	11	13	144
29.	5	11	5	6	5	6	5	9	5	6	6	69
30.	13	18	12	14	12	11	13	13	20	13	13	152
31.	5	13	7	9	6	9	11	7	16	12	10	105
32.	11	11	14	15	9	12	15	10	18	11	13	139
33.	7	21	14	18	14	14	14	12	25	12	15	166
34.	7	11	5	8	10	9	10	9	14	6	10	99
35.	5	10	8	5	5	6	5	5	17	6	5	77

36.	8	11	13	11	14	11	15	12	19	12	13	139
37.	9	18	13	20	17	12	18	12	20	13	16	168
38.	5	12	10	5	5	6	5	5	17	6	5	81
39.	7	9	6	9	8	8	9	9	12	9	9	95
40.	6	10	9	14	5	5	11	13	6	8	7	94
41.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55
42.	10	19	13	13	7	11	11	10	15	9	12	130
43.	6	7	5	6	5	7	6	6	11	5	5	69
44.	15	19	18	14	15	14	16	17	20	12	16	176
45.	7	14	9	9	5	7	6	10	11	9	6	93
46.	7	15	8	11	10	17	10	10	10	8	13	119
47.	6	7	6	8	6	6	9	8	12	10	9	87
48.	7	18	5	12	9	9	10	9	19	10	11	119
49.	13	16	14	13	5	10	13	17	23	16	11	151
50.	6	8	9	13	5	8	11	13	6	6	6	91
51.	6	11	6	12	6	8	6	11	9	8	7	90
52.	6	16	16	12	7	11	14	8	15	7	11	123
53.	6	13	8	8	6	8	5	13	18	5	6	96
54.	7	16	8	9	6	9	7	12	10	11	7	102
55.	5	9	5	5	5	8	5	10	13	5	5	75
56.	14	15	9	14	7	8	8	8	16	8	7	114
57.	10	15	10	16	9	8	9	13	18	9	18	135
58.	8	17	13	15	8	10	10	13	20	7	12	133
59.	7	15	15	15	8	12	6	9	25	7	8	127
60.	5	16	5	6	7	9	7	11	16	5	11	98
61.	8	9	9	14	8	9	14	9	13	6	12	111
62.	9	16	11	8	0	4	9	0	5	2	6	70
63.	7	14	10	5	5	8	10	13	14	6	11	103
64.	10	14	14	13	7	13	15	11	21	17	13	148
65.	8	18	12	18	11	15	14	15	22	16	15	164
66.	9	14	12	12	11	12	12	8	15	12	12	129
67.	9	15	11	13	11	16	12	10	13	13	13	136
68.	5	12	11	14	9	10	8	11	14	8	11	113
69.	5	5	5	5	5	5	5	5	8	5	5	58
70.	7	9	6	8	6	6	6	8	10	10	5	81
71.	9	20	14	18	9	10	15	10	15	8	13	141
72.	6	12	8	6	5	10	8	7	12	7	8	89
73.	8	12	14	11	11	13	20	11	11	10	16	137
74.	5	6	5	7	6	5	6	5	5	9	5	64
75.	10	25	13	15	9	9	15	18	25	13	18	170
76.	9	20	12	12	7	15	7	10	13	14	10	129
77.	5	5	5	7	5	5	6	5	15	5	5	68
78.	14	19	16	17	13	12	15	16	22	14	14	172

79.	8	14	9	12	7	8	5	11	8	13	13	108
80.	8	8	15	14	6	17	15	14	12	5	5	119
Σ	607	1045	791	842	609	737	799	813	1104	736	787	8870
Max	15	25	18	20	17	17	20	18	25	19	18	176
Min	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55
Prosjek	7,6	13,1	9,9	10,5	7,6	9,2	10	10,2	13,8	9,2	9,8	110,88

Izvor: upitnici

Analizom procjene situacija u kojima se zaposlenici nalaze možemo vidjeti da su najrizičnije kategorije:

“B” koja predstavlja pritisak na poslu,

“T” koje predstavlja nesigurnost posla.

Žutom su bojom označene ćelije tablice u kojima je vrijednost na granici i ta vrijednost ne bi smjela biti veća. Veće vrijednosti od granične označene su tamno-sivom bojom i predstavljaju kritičnu vrijednost, što je znak da se nešto treba poduzeti po pitanju smanjenja tog problema.

Ukupan rezultat pojedinog upitnika označava razinu stresa pojedinca. Tako crvena vrijednost predstavlja visoku razinu stresa i ako je suditi po riječima stručnjaka, ti ispitanici bi ukoliko se nešto ne poduzme nakon određenog vremena lako mogli oboljeti od raznih bolesti kardiovaskularnog sustava.

Kao što se može vidjeti iz priložene tablice, kod 21 ispitanika vrijednost prelazi na razinu visokog stresa. Kod tih ispitanika trebalo bi poraditi na smanjenju razine stresa, što se najbolje postiže komunikacijom nadređenih sa podređenima i obratno.

“T” kategorija kod većine ispitanika je velika, stručnjaci za to krive političku nestabilnost, i nezadovoljstvo stanovništva zbog smjera u kojem država ide. Uglavnom, zaposlenici čim su stariji tim više brinu za svoju egzistenciju (mirovine), a poslodavac je po tom pitanju nemoćan bilo što učiniti.

10.1.4.Što treba poduzeti

Kako je već spomenuto, prvi korak bi mogao biti zapošljavanje mladih, čime bi se starijim zaposlenicima dala funkcija mentora i bili bi nadređeni mladom zaposleniku. S vremenom bi mladi zaposlenik uvelike pomogao svom mentoru, a i mentor bi ponešto naučio od mladog zaposlenika. Naravno da bi sam početak tog procesa bio malo naporan za mentora, ali kasnije bi mentor imao ispomoc od strane svog "učenika" i manji pritisak posla.

Smatram da bi ured državne uprave našao izuzetno kvalitetnu radnu snagu, ponajprije zbog toga što je poslodavac država, zadovoljeni su radni uvjeti i redovite su mjesečne plaće. Uvjeti rada i redovna plaća predstavljaju najvažnije elemente pri zapošljavanju svakog čovjeka.

S obzirom na psihosocijalne rizike, kako je i prije rečeno, treba poraditi na komunikaciji kako zaposlenika međusobno, tako i nadređenih sa zaposlenicima. Samim time nadređeni će imati veću kontrolu nad podređenima, a podređeni neće imati osjećaj da ih nadređeni previše kontroliraju kako su naveli u upitniku. Dobrom komunikacijom će nadređeni možda čuti neke informacije za koje podređeni smatraju da nisu nimalo važne, a zapravo se mogu jako dobro iskoristiti u poslovanju, bilo to unapređenje posla, smanjenje potrošnje sitnog inventara...

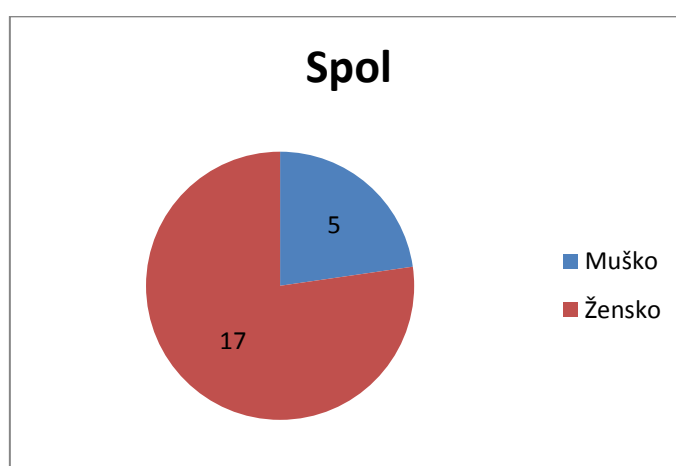
Nekoliko ispitanika je navelo da na njihovom radnom mjestu postoji veliki stupanj diskriminacije. Što bi se pod hitno trebalo ustanoviti i ako je to uistinu tako poraditi na rješavanju navedenog problema, kako ne bi došlo do teškog narušavanja zdravlja zaposlenika.

Svaka radna organizacija trebala bi provesti istraživanje, jesu li njeni zaposlenici zadovoljni uvjetima na radnom mjestu. Tako primjerice u administrativnim poslovima s područja zaštite na radu najbitnija je ergonomija koja brine o skladu u sustavu čovjek – radno mjesto – okolina. Ukoliko se na radnom mjestu ne poštuju ergonomska načela zaposlenicima neće biti ugodno, a kamoli udobno svoje osmosatno radno vrijeme provoditi u neergonomski oblikovanim stolicama. Stoga se treba voditi briga o kvalitetnim i sigurnim sredstvima rada da bi zaposlenici što duže ostali zdravi i ne bi izgubili motivaciju za svoj posao.

10.2. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Ekonomskoj školi

Analizirano je 22 uzorka upitnika koje su ispunili djelatnici Ekonomske škole Sisak. Upitnik je proveden za vrijeme sunačnih dana, vanjskih temperature 5 - 15 °C (proljeće). 5 ispitanika je muškog, 17 ženskog spola.

Grafikon 6: Prikaz spolne strukture zaposlenika

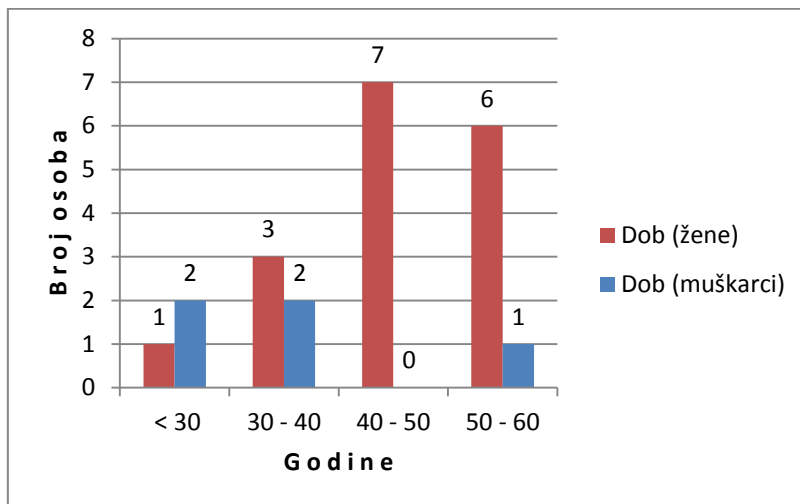

Izvor: Upitnici

Iz priloženog možemo vidjeti da se broj muških i ženskih zaposlenika uvelike razlikuje (Grafikon 1.). Pretpostavljam da je to zbog smatranja da su žene urednije, koncentriranije i upornije u obavljanju zadataka koji su u opisu poslova zaposlenika u prosvjeti.

Grafikon 1 je opravdan ukoliko se smatra da su žene urednije, točnije i upornije, te da se žene na tržištu rada trebaju poštediti teških fizičkih poslova. S obzirom kako u Ekonomskoj školi Sisak nema teških fizičkih poslova ne postoji potreba za zapošljavanjem veće količine muških djelatnika.

Grafikon 7: Prikaz dobne strukture zaposlenika

Izvor: Upitnici

Što se tiče dobne strukture, prevladavaju zaposlenici u rasponu od 40 – 60 godina. Najmlađi ispitanik ima 26 godine i muškog je spola, a najstariji ima 59 godina i također je muškog spola. Prosjek godina ispitanih zaposlenika iznosi $42,6 \approx 43$ godine.

Grafikon 2 ukazuje na mogućnost, a za nekoliko godina i potrebu za zapošljavanjem mladih. Zapošljavanje mladih je uvijek pogodno, bilo to stručno osposobljavanje ili "normalan" radni odnos čime svi dobivaju, država – smanjenje nezaposlenosti, nadređeni – motivirane, obrazovane i sposobne mlade zaposlenike, mladi – financijska sigurnost, osnivanje vlastite obitelji.

Kako se radi o obrazovnoj ustanovi, smatram da je najbolja opcija posjedovanje mladosti i iskustva. A kako ova škola posjeduje iskustvo i u to sam se sam uvjerio, smatram da ne bi bilo loše posjedovati i mladost. Tu treba uzeti u obzir mogućnost prijenosa iskustva s starijih profesora na mlade, a ne smijemo zaboraviti ni prienos novih znanja sa mladih na starije profesore, jer svi moramo još više učiti bili mi mladi ili stari.

Ako promatramo profesore koji svoj posao obavljaju sa ljubavlju, a ne s ciljem da na taj način dođu do dugog posla možemo reći da su prosječni profesori s godinama popustljiviji, a to sve ide na štetu učenika. Žalosno je to što učenici nisu svjesni da im takav profesor ne donosi ništa dobro, a oni njemu uzvraćaju sa većim poštovanjem i dobrotom.

Konsumacija alkohola i duhanskih proizvoda

Upitnik je sadržavao i pitanja o konzumaciji alkohola i duhanskih proizvoda, čiji rezultati su me uvelike iznenadili. Naime od 22 ispitanika:

- 1 konzumira duhanske proizvode (ženska osoba),
- 3 povremeno konzumiraju duhanske proizvode (2 ženska, 1 muški),
- 18 ne konzumiraju duhanske proizvode (14 ženskih, 4 muška).

Jako slična situacija je i sa konzumacijom alkoholnih proizvoda, tako je situacija sljedeća:

- 10 ispitanika nikad nije konzumiralo alkohol (8 ženskih, 2 muške osobe),
- 11 rijetko konzumira alkohol (8 ženskih, 3 muške osobe),
- 1 ženska osoba se nije izjasnila.

Stručna sprema

Kako je za predavače potrebno visoko obrazovanje, stoga nije čudno da 95 posto ispitanika ima Visoku stručnu spremu (21/22), izuzev je 1 ženska osoba koja ima Višu stručnu spremu.

10.2.1. Analiza ženskih ispitanika

Analiza će se vršiti tako da će svaki upitnik dobiti redni broj prema dobi ispitanika. Kako imamo više ženskih ispitanika, prvo ćemo analizirati žene, a nakon toga muškarce. Analiza obuhvaća sve podatke (ukratko) iz upitnika koji su važni za analizu stresa kod pojedinog ispitanika. Povećan broj u analizi predstavlja sumu bodova kojeg je pojedina osoba imala u upitniku. Važno je naglasiti kako su na kraju svake analize pojedine osobe velikim slovima navedene situacije koje su izražene kod navedenog ispitanika i koje treba razmotriti. Crvenom slovima su napisane situacije koje su ispitanici ocijenili najvećom ocjenom.

Analiza ženskih osoba do 30 godina (1)

(Rb. 1) **Ženska osoba 29 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **63 boda**.

"C" "D" i "H" kategorija najveće (7 bodova)

PRELAGAN POSAO, NEMA DOVOLJNO OVLAŠTI ZA USPJEŠNO
OBAVLJANJE POSLA, IDEJE OBAVLJANJA POSLA SE RAZLIKUJU OD IDEJA
NADREĐENIH, NADREĐENI JOJ DAJU PREMALO INFORMACIJA O
UČINKOVITOSTI NA POSLU.

Analiza ženskih osoba od 30 – 40 godina (3)

(Rb.2) **Ženska osoba 34 godine**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **79 bodova**.

"G" i "T" kategorija najveća (10 bodova)

NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, MALA PLAĆA, MALA ŠANSA
NAPREDOVANJA, POVREMENO JOJ POSAO PRELAGAN.

(Rb. 3) **Ženska osoba 34 godine**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **134 boda**.

"B" kategorija najveća (17 bodova)

POSALO JOJ PRETJERANO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT ZBOG TOGA ŠTO
GA VRLO ČESTO NOSI KUĆI, NADREĐENI JOJ DAJU PREMALO
INFORMACIJA O UČINKOVITOSTI NA POSLU, SMATRA DA JOJ JE POSAO
PRELAGAN, PREKRATKA PAUZA, MALA ŠANSA ZA NAPREDOVANJE, NIJE
MOTIVIRANA DA RADI VIŠE.

(Rb. 4) **Ženska osoba 39 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **110 bodova**.

"B" kategorija najveća (17 bodova)

ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, ČESTO NOSI POSAO
KUĆI, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU
OBAVITI BRZO, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, PREBRZ
RITAM RADA, PREKRATKA PAUZA, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA.

Analiza ženskih osoba od 40 – 50 godina (7)

(Rb. 5) **Ženska osoba 40 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **60 bodova**.

"D" kategorija najveća (10 bodova)

NIŠTA SE NE ISTIČE

(Rb. 6) **Ženska osoba 40 godina**: VSS, rijetko konzumira alkohol, povremeno duhanske

proizvode, **92 boda.**

"B" kategorija najveća (15 bodova)

POSAO JOJ PRETJERANO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, **ČESTO POSAO NOSI KUĆI**, ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA NEMA DOVOLJNO OVLAŠTI.

(Rb. 7) **Ženska osoba 43 godine**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **101 bod.**

"B" kategorija najveća (13 bodova)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, MALA PLAĆA PREKRATKA PAUZA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 8) **Ženska osoba 43 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **123 boda.**

"B" kategorija najveća (14 bodova)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, ČESTO NOSI POSAO KUĆI, MALA PLAĆA, **BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.**

(Rb. 9) **Ženska osoba 46 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol,

175 bodova.

"T" kategorija najveća (21 bod)

MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, ZA NAPREDOVANJE POTREBNA VEZA, PREBRZ RITAM RADA, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA I POVIŠICE, RADI PONAVLJAJUĆE I RUTINSKE POSLOVE, NA POSLU NE UČI NIŠTA NOVO, NE VIDI KRAJNI REZULTAT SVOG TRUDA, POVREMENO POSTOJANJE DISKRIMINACIJE, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, ČESTO NOSI POSAO KUĆI, NADREĐENI JE PREVIŠE KRITIZIRAJU.

(Rb. 10) **Ženska osoba 47 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **157 bodova.**

"F" kategorija najveća (23 boda)

ČESTO NOSI POSAO KUĆI, ODGOVORNA ZA VELIK BROJ ZADATAKA, SMATRA DA NIJE POŽELJNO IĆI NA BOLOVANJE, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, OBAVLJA

POSLOVE KOJI SE MORAJU OBAVITI NA BRZINU, **NE VIDI KRAJNJI REZULTAT SVOG RADA**, MALA PLAĆA, PREBRZ RITAM RADA, **PREKRATKA PAUZA**, NJEN POSAO OSTAJE NEZAPAŽEN, ČESTO SANJARI NA POSLU, **NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE**, NAMEĆE JOJ SE PREVIŠE TIMSKOG RADA.

(Rb. 11) **Ženska osoba 48 godina**: VSS, ne konzumira alkohol, povremeno duhanske proizvode, **101 bod.**

"F" kategorija najveća (12 bodova)

ČESTO NOSI POSAO KUĆI, **OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA**, MALA PLAĆA.

Analiza ženskih osoba od 50 – 60 godina (6)

(Rb. 12) **Ženska osoba 50 godina**: VŠS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **82 boda.**

"B" kategorija najveća (11 bodova)

ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, OBAVLJA POSLOVE KOJI SE MORAJU BRZO OBAVITI, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, RADI PONAVLJAJUĆE I RUTINSKE POSLOVE, **MALA PLAĆA, PREBRZ RITAM RADA, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA I POVIŠICE.**

(Rb. 13) **Ženska osoba 50 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **104 boda.**

"B" kategorija najveća (13 bodova)

NADREĐENI JE PREVIŠE KONTROLIRAJU, **NIJE POŽELJNO IĆI NA BOLOVANJE, ČESTO NOSI POSAO KUĆI, NA POSLU NE UĆI NIŠTA NOVO.**

(Rb. 14) **Ženska osoba 52 godine**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **117 bodova.**

"G" i "T" kategorija najveće (14 bodova)

NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA, **RADI PONAVLJAJUĆE I RUTINSKE POSLOVE**, NE VIDI KRAJNJI REZULTAT SVOG TRUDA, **BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, MALA PLAĆA, ČESTO NOSI POSAO KUĆI**, ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA.

(Rb. 15) **Ženska osoba 53 godine**: VSS, pušač, rijetko konzumira alkohol, **147 bodova**.

"B" kategorija najveća (17 bodova)

OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, SMATRA DA NIJE POŽELJNO IĆI NA BOLOVANJE, PREBRZ RITAM RADA, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA, MALA PLAĆA, ODGOVORNOST ZA VELKI BROJ ZADATAKA, PREVIŠE PAPIROLOGIJE, POSAO PRETJERANO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, NEMA PRILIKE RAZGOVARATI SA NADREĐENIMA, PREVIŠE TIMSKOG RADA

(Rb. 16) **Ženska osoba 56 godina**: VSS, nije pušač, konzumacija alkohola (nije se izjasnila),

99 bodova.

"C" kategorija najveća (23 boda)

NJE SIGURNA ŠTO SU NJENI ZADACI I ODGOVORNOSTI, NE DOBIVA DOVOLJNO INFORMACIJA ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA, NEMA DOVOLJNO OVLASTI ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSLOVE SUPROTNO UVJERENJIMA, NEMA PRILIKE RAZGOVARATI S NADREĐENIMA, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, BOJI SE DA ĆE DOBITI OTKAZ BEZ OPRAVDANOG RAZLOGA.

(Rb. 17) **Ženska osoba 59 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **103 boda**.

"B" i "H" kategorije najveće (12 bodova)

NIJE MOTIVIRANA DA RADI VIŠE, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE, OGRANIČENA MOGUĆNOST NAPREDOVANJA I POVIŠICE.

10.2.2. Analiza muških ispitanika (5)

Analiza muških osoba napisana je isto ako sve prethodne analize.

Analiza muških osoba do 30 godina (2)

(Rb. 18) **Muška osoba 26 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **126 bodova**.

"F" kategorija najveća (17 bodova)

ČESTO POSAO NOSI KUĆI, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, NE STIGNE SE SAVJETOVATI SA KOLEGAMA, OBAVLJA VIŠE POSLOVA KOJI SE MORAJU OBAVITI NA BRZINU, MALA PLAĆA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 19) **Muška osoba 26 godina**: VSS, nije pušač, rijetko konzumira alkohol, **83 boda.**

"C" kategorija najveća (11 bodova)

ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA NE DOBIVA DOVOLJNO INFORMACIJA, ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA NEMA DOVOLJNO OVLAŠTI, NADREĐENI MU DAJU PREMALO INFORMACIJA O UČINKOVITOSTI NA POSLU, NE STIŽE SE SAVJETOVATI SA KOLEGAMA.

Analiza muških osoba od 30 – 40 godina (2)

(Rb 20) **Muška osoba 31 godina**: VSS, rijetko konzumira alkohol, povremeno duhanske

proizvode, **67 bodova.**

"B" i "I" kategorija najveće (8 bodova)

ISTOVREMENO MORA OBAVLJATI VIŠE POSLOVA, BRINE ZBOG NISKE MIROVINE.

(Rb. 21) **Muška osoba 33 godine**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **104 boda.**

"C" i "G" kategorija najveće (14 bodova)

OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVITI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, ZA USPJEŠNO OBAVLJANJE POSLA NEMA DOVOLJNO OVLAŠTI, ISTOVREMENO MORA OBAVITI VIŠE POSLOVA, ODGOVORNOST ZA VELIKI BROJ ZADATAKA, NIJE MOTIVIRAN DA RADI VIŠE, MALA ŠANSA NAPREDOVANJA.

Analiza muških osoba od 50 – 60 godina (1)

(Rb. 22) **Muška osoba 59 godina**: VSS, nije pušač, ne konzumira alkohol, **161 bod.**

"B" kategorija najveća (22 boda)

PREVIŠE PAPIROLOGIJE, NADREĐENI GA PREVIŠE KONTROLIRAJU, POSAO MU PRETJERANO UTJEČE NA PRIVATAN ŽIVOT, NASTAJE PROBLEM KADA ODBIJE RADITI PREKOVREMENO, NE MOŽE ISPUNITI ZAHTJEVE NADREĐENIH ZA POJEDINI POSAO, OSJEĆA NELAGODU KADA MORA OBAVLJATI POSAO SUPROTNO UVJERENJIMA, NE MOŽE PREDVIDJETI REAKCIJE NADREĐENIH, ČESTO NOSI POSAO KUĆI, **BOJI SE OTKAZA BEZ OPRAVDANOG RAZLOGA**, PREBRZ RITAM RADA, POSAO MU OSOBNO NIŠTA NE ZNAČI. POVREMENO POSTOJANJE DISKRIMINACIJE.

10.2.3.Rezultat

Tablica 2: Rezultati upitnika

Red. broj upitnika	Kategorija											Σ
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1.	5	5	7	7	5	5	6	7	6	5	5	63
2.	5	8	5	5	5	9	10	8	10	5	9	79
3.	11	17	7	15	8	14	14	11	11	14	12	134
4.	8	17	6	8	6	15	10	8	9	14	9	110
5.	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	60
6.	7	15	14	5	5	13	5	5	10	8	5	92
7.	8	13	11	8	5	8	7	11	11	12	7	101
8.	9	14	13	11	10	11	10	11	13	11	10	123
9.	13	19	16	18	11	15	16	17	21	15	14	175
10.	8	16	14	10	16	23	13	16	15	14	12	157
11.	8	11	10	10	5	12	8	10	10	10	7	101
12.	5	11	6	6	5	9	5	8	9	9	9	82
13.	7	13	8	8	9	13	10	8	9	9	10	104
14.	6	13	10	8	5	12	14	12	14	11	12	117
15.	9	17	16	15	13	16	10	10	16	14	11	147
16.	8	8	23	9	5	5	5	5	21	5	5	99
17.	7	12	8	8	5	11	11	12	11	9	9	103
18.	10	16	15	7	5	17	13	11	12	13	7	126
19.	7	9	11	9	6	10	9	5	7	5	5	83
20.	6	8	5	5	5	6	6	6	8	5	7	67
21.	8	12	14	8	5	12	14	6	6	9	10	104
22.	17	22	17	17	11	14	11	11	9	17	15	161
Σ	177	281	241	207	155	255	212	203	243	219	195	2388
MIN	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
MAX	17	22	23	18	16	23	16	17	21	17	15	175
PROSJEK	8,05	12,77	10,95	9,41	7,05	11,59	9,64	9,23	11,05	9,95	8,86	108,55

Izvor: upitnici

Analizom procjene situacija u kojima se zaposlenici nalaze možemo vidjeti da su najrizičnije kategorije:

"B" koja predstavlja pritisak na poslu,

"F" koja predstavlja veliko radno opterećenje

Žutom su bojom označene ćelije tablice u kojima je vrijednost na granici i ta vrijednost ne bi smjela biti veća. Veće vrijednosti od granične označne su tamno-sivom bojom i predstavljaju kritičnu vrijednost, što je znak da se nešto treba poduzeti po pitanju smanjenja tog problema.

Ukupan rezultat pojedinog upitnika označava razinu stresa pojedinca. Tako crvena vrijednost predstavlja visoku razinu stresa i ako je suditi po riječima stručnjaka, ti ispitanici bi ukoliko se nešto ne poduzme nakon određenog vremena lako mogli oboljeti od raznih bolesti kardiovaskularnog sustava.

Kao što se može vidjeti iz priložene tablice, kod 4 ispitanika vrijednost prelazi na razinu visokog stresa. Kod tih ispitanika trebalo bi poraditi na smanjenju razine stresa, što se najbolje postiže komunikacijom nadređenih sa podređenima i obratno.

"B" kategorija je na vodećem mjestu jer ispitanici smatraju da se često nalaze u situacijama da moraju više poslova obavljati istovremeno i obavljati posao koji se mora obaviti brzo. Također sa velikom ocjenom su ocijenili i situacije da im posao utječe na privatni život i da previše rade sa papirologijom.

"F" kategorija je na drugom mjestu iz tog razloga što vrlo često ispitanici nose posao kući i odgovorni su za veliki broj zadataka.

10.2.4. Što treba poduzeti

Kada uzmemo u obzir sve dosada napisano i analizirano, veoma mi je teško dati ikakvo rješenje za bilo koji problem ispitanika. Ponajprije zbog toga što škola kao i sve druge ovisi o ministarstvu. Mogu samo predložiti ukoliko je to moguće razinu suradnje i komunikacije s kolegama svesti na višu razinu, što će pretpostavljam i na učenike pozitivno utjecati.

Za kraj ću se malo udaljiti sa teme i usporediti fakultetsko i srednjoškolsko obrazovanje, naravno u smislu poboljšanja rada nastavnika. Moram naglasiti da su nastavnici tijekom mog školovanja u Ekonomskoj školi Sisak bili izvrsni i tek sam tijekom daljnjeg obrazovanja uočio koliko je kvalitetan onaj strog i zahtjevan nastavnik. Tijekom fakultetskog obrazovanja sam shvatio da su poneki nastavnici u srednjoj školi bili dosadni iz tog razloga što se njihov način rada svodi na samu teoriju. Opće je poznato da je teorija većini ljudi dosadna i ne mogu dugo biti koncentrirani, a pogotovo ako uzmemo u obzir da ih to još i ne zanima. Tako smatram da bi nastavnici svoj predmet trebali malo prilagoditi učenicima, recimo u knjigovodstvu se dotaknuti teme krivotvorenja dokumenata i pranja novca, u geografiji spomenuti neke zanimljivosti o našem planetu, suncu, svemiru, područjima koja postoje, a za koja je rijetko čuje u medijima ili marketingu.

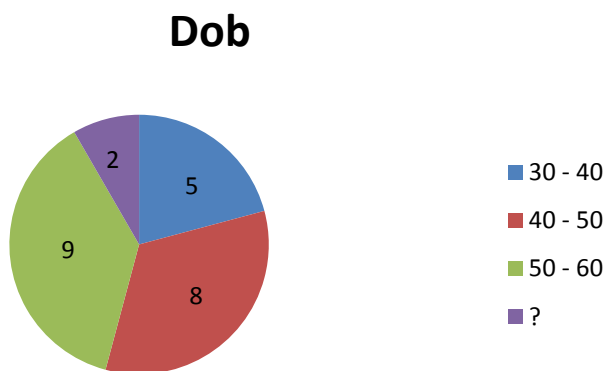
Uglavnom htio bih reći da se poneki profesori previše drže svog predmeta i neće govoriti ništa mimo njega, a to bi baš učenike i zainteresiralo za duhovnu prisutnost na određenom predmetu.

10.3. Analiza upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnim mjestima u Javnoj vatrogasnoj postrojbi

Analizirana su 24 uzorka upitnika koje su ispunili profesionalni vatrogasci JVPG Siska. Kako je upitnik bio na dobrovoljnoj bazi, od 28 zaposlenih vatrogasaca, 4 ih nije bilo zainteresirano za ispunjavanje. Upitnik je proveden od 21.03.2019. – 25.03.2019. 23 ispitanika je muškog, 1 ženskog spola.

Grafikon 8. Prikaz dobne strukture zaposlenika

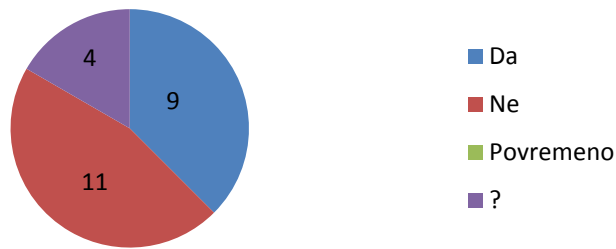
Izvor: Analiza upitnika
* "?" nisu se izjasnili

S obzirom da u RH imamo školovanje za zanimanje vatrogasca, što je dovoljno za obavljanje dužnosti vatrogasca mnogo ispitanika se ne odlučuju za daljnje obrazovanje, stoga što se tiče stručne spreme 23 od 24 zaposlenika (profesionalni vatrogasci) imaju srednju stručnu spremu.

Stručnjaci medicine rada, stručnjaci zaštite na radu i drugi istraživači sigurnosti i zaštite složili su se da jačanjem stresa na radnom mjestu zaposlenici češće posežu za duhanskim proizvodima i alkoholom. Stoga je svoje mjesto u upitniku našlo i pitanje o konzumaciji alkohola i duhanskih proizvoda. Podatci su sljedeći:

Grafikon 9. Prikaz broja pušača/nepušaća

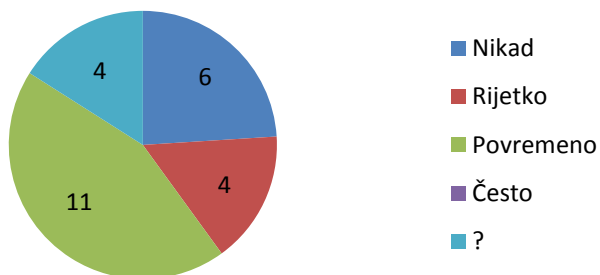
Pušač

Izvor: upitnik
*"? - nisu se izjasnili

Grafikon 10. Prikaz učestalosti konzumacije alkohola

Konzumacija alkohola

Izvor: upitnik
*"? - nisu se izjasnili

Bez obzira što je bilo naglašeno da je upitnik anonimniji pojedinci su izbjegavali ispunjavanje prvog dijela zbog mogućih otkrivanja identiteta ispitanika. Stoga su podaci manjkavi.

Drugi dio upitnika, tablica, preuzeta je sa stranice Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i malo je prerađena zbog lakšeg razumijevanja i točnije procjene situacije.

Analiza podataka iz tablice vršiti će se po kategorijama na temelju svih upitnika i dat će se ukupan rezultat. Tako će se dobiti uvid koja kategorija je najrizičnija.

Tablica 3. Prikaz procjena situacija u kojima se radnici nalaze

Red. broj upitnika	Kategorija											Σ
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1.	14	12	9	8	12	8	8	6	22	17	17	133
2.	13	17	17	15	13	11	17	13	20	14	14	164
3.	15	16	11	12	12	9	15	11	15	10	9	135
4.	10	13	7	9	12	8	5	7	8	6	5	90
5.	11	19	12	15	20	5	18	18	19	13	19	169
6.	5	5	5	5	7	5	5	9	7	5	5	63
7.	14	21	15	16	12	12	11	11	21	17	14	164
8.	12	12	13	12	12	12	11	7	15	8	9	123
9.	14	16	13	14	15	12	13	11	17	9	11	145
10.	10	13	11	9	11	13	11	10	11	14	10	123
11.	7	8	8	7	7	6	6	9	8	6	6	78
12.	7	10	7	13	10	6	9	9	15	8	8	102
13.	7	9	6	7	10	5	5	5	8	5	6	73
14.	8	12	9	10	10	7	9	9	14	8	8	104
15.	8	13	9	9	10	8	10	8	12	8	8	103
16.	5	11	8	10	9	9	14	6	13	9	11	105
17.	5	11	7	10	9	5	7	9	15	5	7	90
18.	6	16	10	10	13	10	7	10	12	7	6	107
19.	10	12	13	12	9	8	11	12	14	11	13	125
20.	11	17	17	13	17	16	9	16	22	16	15	169
21.	11	13	16	17	11	9	12	19	22	18	10	158

22.	16	14	10	14	9	10	16	14	15	10	13	141
23.	14	17	11	14	13	9	13	12	16	12	11	124
24.	15	17	15	14	15	16	15	14	15	14	11	161
Σ	248	324	259	275	278	219	257	255	356	250	246	2 967

Izvor: upitnici

Analizom procjene situacija u kojima se zaposlenici nalaze možemo vidjeti da su najrizičnije kategorije:

“B” koja predstavlja pritisak na poslu i kategorija

“T” koje predstavlja nesigurnost posla.

Žutom su bojom označene ćelije tablice u kojima je vrijednost na granici i ta vrijednost nebi smjela biti veća. Veće vrijednosti od granične označene su tamno-sivom bojom i predstavljaju kritičnu vrijednost, što je znak da se nešto treba poduzeti po pitanju smanjenja tog problema.

Ukupan rezultat pojedinog upitnika označava razinu stresa pojedinca. Tako crvena vrijednost predstavlja visoku razinu stresa i ako je suditi po riječima stručnjaka, ti ispitanici bi ukoliko se nešto ne poduzme nakon određenog vremena lako mogli oboljeti od raznih bolesti kardiovaskularnog sustava.

10.3.1. Rezultat

Krenuvši redom kroz upitnik, vrlo lako možemo vidjeti da od 24 ispitanika samo 1 ima Visoku stručnu spremu, ostali srednju stručnu spremu, pa stoga smatram da bi nadređeni trebali svoje podređene motivirati da se dalje obrazuju i usavršavaju.

Promatrajući grafikon dobne strukture možemo zaključiti da zaposlenici nisu baš u cvijetu mladosti i da bi trebalo razmišljati o laganom zaposlenju novih i mladih vatrogasaca i odmah ih obrazovati tako da budu potpuno spremni za preuzimanje dužnosti kada stari odu u mirovinu.

Što se tiče konzumiranja alkoholnih pića, najbolji rezultat se postiže redovitim kontrolama (alkotestiranjem) i buđenjem svijesti o nužnosti 0,00 promila na radnom mjestu. U kategoriju alkoholnih pića bi mogli svrstati i pušaće kod kojih je potrebno probuditi svijest o tome koliko je pušenje štetno za njihovu reputaciju, ujedno i ugled

poslodavca, a samim time šire neugodan miris gdje god da se pojave. Smatram da bi u kategoriji alkohola i duhanskih proizvoda uvelike pomoglo daljnje obrazovanje, na taj način što bi okolina sve više potiskivala te stvari iz njegova života. I na kraju ako po tom pitanju ne bude nikakvih napredaka, ipak ćemo imati obrazovanijeg radnika.

Stručnjaci su dokazali da radnici konzumiraju alkohol i duhanske proizvode kako bi smanjili stres, a to je vidljivo i u upitnicima. Tako slijedi da 5 ispitanika u dobi između 30 i 56 godina (21 %) aktivno puši i povremeno konzumira alkohol, a samim time rezultat njihova upitnika govori da spadaju u kategoriju visoke razine stresa. Kod navedenih ispitanika zanimljivo je to što im sve kategorije imaju visoke procjene, a do izražaja dolazi i kategorija o zabrinutosti za zdravlje.

Kada rezultat istraživanja gledamo po kategorijama i njihovim sastavnicama, kako je u analizi navedeno na vodećem mjestu su:

“I” kategorija (nesigurnost posla) u kojoj ispitanici smatraju da su za svoj posao premalo plaćeni, brinu zbog niske mirovine, boje se otkaza i smatraju da ne mogu napredovati bez “veze”.

“B” kategorija (pritisak na poslu) u kojoj ispitanici smatraju da moraju brzo obaviti svoj posao (što je za njihovo zanimanje i potrebno), zatim smatraju da ih nadređeni previše kontroliraju i da rade s previše papirologije.

Vrlo je zanimljiv podatak da od 24 ispitanika, njih 15 (63 %) smatra da ima zapreke na poslu točnije da im je ograničena mogućnost napredovanja i povišice što nije ni čudno s obzirom da imaju samo srednju stručnu spremu. Čudno je to što i jedini ispitanik sa visokom stručnom spremom smatra da mu je uvijek ograničena mogućnost napredovanja i povišice.

10.3.2. Zaključak

Na temelju analize i danog rezultata može se zaključiti da zaposlenici JVPGS nisu ništa drugačiji od zaposlenika u drugim državama Europe. Štoviše, njihov prosječni rezultat pokazuje da imaju manju razinu stresa od radnika po kojima su stručnjaci iz EU – OSHA-e i HZZZSR radili istraživanje.

Većina radnika JVPGS spadaju u srednju razinu stresa što se smatra da su ti radnici vrlo učinkoviti u izvršavanju svojih radnih zadataka, ali samim time su i rizična skupina. Kako što se može vidjeti iz Tablice 1. većina radnika nalazi se u rasponu 90 –

135 što predstavlja II. dio srednje razine. Stoga bi se mjere prevencije trebale uzeti u obzir (više provoditi vrijeme s podređenima, bilo to u privatnom ili poslovnom smislu).

Moj zaključak tijekom izrade istraživanja je da bi bilo uvelike isplativo slati radnike na daljnje školovanje, usavršavanje ili bilo što drugo gdje imaju doticaja sa stručnjacima njihova područja ili povezanih područja.

10.3.4. Što treba poduzeti

Kako je vidljivo iz grafikona da dobar udio zaposlenika povremeno konzumira alkohol (ocjena 4/5), treba raditi na smanjenju konzumacije alkohola. Također mnogo zaposlenika aktivno konzumira duhanske proizvode, čime štete svome zdravlju, šire neugodan miris gdje god da se pojave i ruše ugled sebi i svome poslodavcu.

Smatram da bi daljnje obrazovanje podiglo svijest o konzumaciji alkohola i duhanskih proizvoda kod zaposlenika, a samim time bi se briga za vlastito zdravlje koja je kod navedenih zaposlenika izražena svela na manju razinu.

11. ZAKLJUČAK

Konsumacija alkohola i duhanskih proizvoda problem je posvuda zbog toga što poslodavac ne može utjecati na to da se njegov zaposlenik brine o svome zdravlju i u privatnome životu, a ako se nešto radniku dogodi u privatnom životu to će utjecati i na njegov posao (poslodavca). Stoga smatram da bi trebalo pronaći način da se nekako ta situacija dovede u red.

Psihosocijalnim rizicima na radnom mjestu daje se premalo pažnje zbog kako je rečeno ubrzanog načina života. Glavni uzrok nastanka stresa je preopterećenje radnim zadacima i nedostatak vremena, u kojem glavnu krivicu nose poslodavci. Za sve to može se okriviti modernizacija tvornica, jer je sve više strojeva koji zamjenjuju ljude, a radnici koji rade sa tima strojevima moraju pratiti njihov način rada, što nije bila svrha izuma stroja. U novije vrijeme, vodećem mjestu uzroka stresa približava se politička nesigurnost, ponajviše zbog brige o mirovinama i budućoj egzistenciji.

Proučavanjem razne literature od unazad desetak godina na dalje, zaključio sam da stručnjaci zaštite na radu, stručnjaci medicine rada, psiholozi, doktori medicine, poslodavci, posjeduju veoma malo znanja o psihosocijalnim rizicima na radnom mjestu i dobrovoljno se javljaju za istraživanja i na edukacije po tom pitanju.

Svrha svega tog, a ponajviše stručnjaka zaštite na radu je da pomogne svome poslodavcu osigurati da radnik nakon umirovljenja ima aktivan, kako društveni, tako i privatni život. Jer ako će to poslodavac ostvariti tvrtka će steći veoma velik ugled i svi će htjeti u njoj raditi, tako da će poslodavac imati obrazovnu radnu snagu na vlastiti odabir. Samim time neće morati motivirati radnike većom plaćom ili slobodnim danima jer će radnici biti motivirani dobrim radnim uvjetima, čime svaki radnik teži.

12. LITERATURA

[1.] Vodič za kampanju EU – OSHA, (pristup 05.01.2019.)

http://www.hzzo-net.hr/dload/zastita_zdravlja/2_1_Vodic_za_Kampanju.pdf

[2.] Upravljanje stresom na radu iskustva timova medicine rada i stručnjaka zaštite na radu (pristup 14.3.2019.)

<http://www.hzzo.hr/wp-content/uploads/2015/06/Upravljanje-stresom-na-radu-iskustva-tomova-medicine-rada-i-stru%C4%8Dnjaka-za%C5%A1tite-na-radu.pdf>

[3.] Zavalic (pristup 30.6.2019.)

<http://hrcak.srce.hr/file/216044>

[4.] Primjer upitnika za procjenu psihosocijalnih rizika na radnom mjestu (pristup 28.01.2019)

http://www.hzzsr.hr/images/documents/Skupovi%20i%20izobrazba/Skupovi%20doma%C4%87i/Stres%20na%20radu/prezentacije/Primjer_Upitnika_za_procjenu_psihosocijalnih_rizika_na_radnom_mjestu.pdf

[5.] Hodogram dr. med. rada (pristup 05.01.2019)

<http://hrcak.srce.hr/file/201304>

[6.] **Telebec S**, „Stres na radu”, Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti, Zagreb,2014, ISBN 9789537722319

13. PRILOZI

13.1. Popis tablica

Tablica 1. Prikaz procjena situacija u kojima se radnici nalaze	-42-
Tablica 2. Rezultati upitnika.....	-59-
Tablica 3. Prikaz procjene situacija u kojima se radnici nalaze	-64-

13.2. Popis grafikona

Grafikon 1. Prikaz spolne strukture zaposlenika	-13-
Grafikon 2. Prikaz dobne strukture zaposlenika.....	-15-
Grafikon 3. Prikaz broja zaposlenika i stručne spreme na temelju njihovih godina .	-16-
Grafikon 4. Prikaz pušaća/nepušaća prema spolu	-17-
Grafikon 5. Prikaz učestalosti konzumacije alkohola	-18-
Grafikon 6. Prikaz spolne strukture zaposlenika	-47-
Grafikon 7. Prikaz dobne strukture zaposlenika.....	-48-
Grafikon 8. Prikaz dobne strukture zaposlenika.....	-62-
Grafikon 9. Prikaz broja pušaća/nepušaća.....	-63-
Grafikon 10. Prikaz učestalosti konzumacije alkohola	-63-